NUMMER 39 DONDERDAG 24 SEPTEMBER 1925 25STE JAARGANG

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang"

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

De aankomst van Minister Welter.

Maandagmiddag met den trein van 5.48 uit Genua en Bazel is de nieuw benoemde minister van Koloniën, de heer Ch. J. I. M. Welter, aan het Staatsspoor-station in Den Haag aangekomen.

Op het perron waren ter verwelkoming aanwezig, naast mevr. Welter en andere gezins- en familieleden, o.w. generaal-majoor Burger, oud-commandant van het veldleger, de voorzitter van den ministerraad, tevens minister van Financiën en van Koloniën ad interim, de heer H. Colijn, verder de secretaris-generaal van het departement van Koloniën, mr. dr. M. S. Koster en de heer Th. Voorthuyzen, administrateur aan dit departement.

Na de eerste begroeting door de familieleden, verwelkomde minister Colijn zijn ambtgenoot op hartelijke wijze en onderhield zich eenige oogenblikken met hem.

Minister Welter, op wien de lange reis blijkbaar niet de minste uitwerking had gehad, schudde daarna de overige heeren van het departement de hand.

Daarna wilde het gezelschap zich naar de gereedstaande auto begeven, doch bij den uitgang traden drie of vier persfotografen den minister in den weg en troonden hem mede tot den rand der overkapping om voor hem te poseeren.

Het was een vermakelijk incidentje, dat door den heer Welter ook van den grappigen kant bekeken werd.

Het gezelschap reed daarna af naar de woning in de Wattstraat, welke reeds eenigen tijd door mevr. Welter bewoond wordt.

De heer Zeilinga van de Algemeene Secretarie in Ned.-Indië, die met den heer Welter mede gekomen is naar ons land, was onderweg doorgereisd naar Zwolle.

Reisbrieven van den Heer H. F. Tillema.

(*Slot*).

Bezoek aan Makassar.

Een achterlijke stad.

Na eindeloos motorpech met een wagen van den gouvernementsdienst kwam ik uit de Toradjalanden te Makassar aan.

Men vertelde mij hier, dat de toegangsopeningen tot de nieuwe haven nog zoo groot zijn, dat de deining niet wordt tegengehouden, de stil liggende Oceaanschepen bereikt en hindert.

Van de haven naar de stad gaand, kan men het Chineesche stadsdeel doorwandelen. Dit deel draagt het cachet van alle „Chineesche kampen" in Indië: een schrikbarend dichte woning-dichtheid met daaraan verbonden veel te dichte bewoningsdichtheid. De „woningen" zijn meestal lange pijpeladen, waar licht, lucht en wind niet kunnen binnentreden, omdat de lange zijkanten der huizen dit niet toelaten: alleen vóór is het dragelijk en dan nog maar in geringe mate. Van faecaalafvoer op sanitaire wijze is geen sprake, de afwatering laat veel te wenschen over; 't is het gewone beeld van verwaarloozing, dat men overal aantreft in Indische steden. Wie hiervoor verantwoordelijk is? Niemand! 't Is de geest, die er heerschte, vóór de decentralisatie (die door niet-bevoegden zoo gesmade stap vooruit in de goede richting van stadsbestuur) haar intrek deed, die 't hem heeft gedaan!

Om een staaltje te geven van absoluut gebrek aan begrip van stadsbestuur vermeld ik even, dat er te Makassar indertijd op 163 (zegge éénhonderd-drie-en-zestig) plaatsen mocht worden begraven! Het mag vreemd klinken, maar het is een feit: nog ten huidigen dage is het aantal inwoners niet bekend.

Het beeld van gebrek aan zorg voor het welzijn der bewoners wordt nog duidelijker als men de kampongs, waar de massa woont, betreedt; tenminste voor hem, die wil zien en zich niet uit schaamte over het „Bewind" van vroeger blinddoekt. Geen bemetseld gotenstelsel, geen behoorlijke wegen, geen straatverlichting, geen openbare hydranten, geen bad- en waschplaatsen, niets, niets! De stadskampongs zijn gribussen, die men op de groote centra van Java niet erger vindt!

Toen de gemeente werd ingesteld, vond ze een wegennet van 64 K.M., waarvan, als ik me niet vergis, 14.5 K.M. van een behoorlijke verharding waren voorzien. De rest bestond uit aarden wegen met wat grind er op: 8.5 K.M. hadden ook dit nog niet eens! De handelsbeweging nam toe en daarmee het verkeer. De gemeente stond plotseling voor de puzzle de deklaag der wegen daarmee in overeenstemming te brengen. Dat kost geld, veel zelfs. Natuurlijk was de jonge gemeente financieel absoluut niet in staat een dergelijken maatregel te treffen. Met recht wendde ze zich tot de Regeering om hulp: zij wilde doen, wat al veel eerder had moeten gebeuren, waar wat nagelaten was. De Regeering voelde dit, maar wat wrevelig gestemd als regeeringsadviseurs zijn, wanneer het de decentralisatie betreft, schonk men de gemeente zooveel, dat er per jaar één heele kilometer weg behoorlijk van in orde kon worden gemaakt. In 60 jaar zou men dus gereed kunnen zijn! De gemeenteraad heeft een wegenplan gemaakt, maar tot uitvoering komt het niet, omdat het geld ervoor ontbreekt! En nu prutst men noodgedwongen zoo'n beetje verder! De regeeringssubsidie is nu heelemaal ingetrokken.

De watervoorziening.

De waterleiding is een gouvernementsinstelling. Uit de wijze waarop ze wordt beheerd, uit de tarieven krijg ik heel sterk den indruk, dat het groote doel eener waterleiding niet wordt begrepen. Het groote doel is: bevordering der algemeene en persoonlijke zindelijkheid. Het groote doel is niet verstrekking van betrouwbaar drinkwater! W... beoogt, beziet de zaak éénzijdig! Om dit doel te bereiken, moet men het water bij de m...schen brengen, moet men het ze zóó gema... maken, dat de behoefte in kali's te baden, ... besmet water uit putten te gebruiken, n... staan! Ik zag dat het streven te Makassar ... te zorgen voor drinkwater, maar niet voor b... waschwater. Men vindt hier en daar van een ... muur voorziene open putten, voor het laatste geschikt. 't Is natuurlijk beter dan niets, maar ...trouwbaar is putwater nooit, tenzij het wat... uit kan worden opgepompt, zóó, dat infectie ... mogelijk is.

Hoogst interessant zijn de twee Kuipers-hy... ten, die ik zag; door het inwerpen van één ... stroomt er 36 liter water uit. Vreemd is het ... die hydranten op Java nog niet bekend zijn. ... de vraag of pl.m. ƒ 0.30 per M³. voor een arm... volking niet te veel is, zou men kunnen dis...sieeren. 't Bedrag lijkt me rijkelijk hoog. De ...drant kan men op elk geldstuk instellen, z... dit voor een ander tarief geen moeilijkheden ... levert.

De straten worden eens per week geveegd. ... zelfs geen geld om de hoofdwegen meermale... doen reinigen. Over de straatbesproeiing is ... erg tevreden. Het is een moeilijke kwestie of ... sproeien goed is voor niet van een ondoord... bare deklaag voorziene wegen. Die deklagen ... men te Makassar niet.

Het menagewater kan niet weg, blijft op ... schillende plaatsen staan. 't Rot dan en gaat ... ken.

Muskieten vinden in de stad op tal van pla... een heerlijke tampat, zoodat ze er zich heel ... thuis gevoelen en zich naar hartelust verm... vuldigen.

Ik vertel heelemaal geen nieuws! Ieder ... oogen heeft om te zien, 'n neus om te ruiken ... senen om op te merken, valt 't op. Maar ho... nigen komen in de kampongs om te zien, te r... en zich te ergeren?

Intusschen doet de gemeente wat ze kan. ... haar handen zijn gebonden, de decentralisa... een instituut, dat velen een „onding" noemen ... „dorre instelling, die maar zoo gauw mo... weer moest worden opgedoekt", de sympat... regeeringskringen is bijna nul of negatief, 't is ... het juist uit te drukken, modderen met de Ma...saarsche modder!

Ik heb voor het werk van het stadsbestuur ... onder moeilijke omstandigheden werkt en ... vervaagt, diepen eerbied gekregen! Het is ... overtuigd van het feit, dat er aan Makassar ... het een behoorlijke woonplaats zijn voor al de ...woners, heel wat moet worden verbeterd.

Het eerste noodige schijnt te zijn een goede ... leering, zoodat de heele stad kan worden d... gelegd. Is dit gedaan, is er een goed stadspl... gemaakt, 'n uitbreidingsplan, dan kan men ... het woningvraagstuk in engeren zin gaan de... Dat de waterleiding in handen van de gem... moet komen, is voor het welzijn der bewoners ... noodzakelijkheid. Het gemeentebestuur ziet d... goed in, maar het heeft geen trek het bedrijf ... te nemen zoolang de „vraagprijs" nog zoo h... De leiding is aangelegd in den duren tijd, er ... bij dien aanleg heel wat te zijn gebeurd, ... noodig veel geld heeft gekost, de aanleg ... uiterst duur geworden. En nu zegt de g... „overnemen, heel gaarne, maar eerst op den ... prijs flink afschrijven." Dit schijnt men niet ... willen en zoo is de bevolking de dupe van het ... val.

Ik zou over het woningvraagstuk, contrôle ... voedings- en genotmiddelen nog wel het een ... ander kunnen zeggen, maar het beeld dat ik ... zou er niet door worden gewijzigd; overal de ...

wil om aan te pakken, maar gehandicapt door omstandigheid van groote verwaarloozing der primitieve eischen van goed stadsbeheer de instelling der gemeenteraden! En die verbeteringen komen niet ten bate der stadsbevolking alleen, 't is geen uitsluitend locaal, maar een groot algemeen belang! Door het verkeer, dat die centra met de naaste omgeving onderhouden, is die heele verre omgeving er mee gebaat! Omdat het geen zuiver gemeentebelang is, is het onbillijk de kosten er van te laten dragen door de gemeentenaren! en, de algemeene kas moet voor een flink deel kosten dragen! Te meer klemt dit, waar de vroegere verwaarloozing zóó in 't oog springt.

Bezienswaardigheden.

Makassar heeft een paar bezienswaardigheden, die de vermelding waard zijn. Ik bedoel het oude fort, de kweekschool voor zeevaart en de vorstengraven.

Het fort is indertijd gebouwd door den vorst van Makassar onder leiding van Portugeesche bouwmeesters. Het inwendige draagt een echt oud-Hollandsch cachet. Het is dan ook door Hollanders gebouwd. In 1667 (onder Speelman) veroverden zij het fort met 10.000 man compagnies-troepen en 00 man hulptroepen. Veroveren is eigenlijk het woord niet, want in het gevecht ten Zuiden van Makassar waren beide vijandelijke partijen zoo uitgeput, dat ze van weerszijden van plan waren het gevecht op te geven. De Makassaren waren blijkbaar het meest vermoeid, want zij gaven zich over. In 1686 zijn de koopmanswoning en de andere gebouwen gesticht. Bij een wandeling door het fort waant men zich in oud-Holland verplaatst.

In de „Kweekschool voor Inlandsche schepelingen" wordt met grooten ijver en veel toewijding gewerkt. Als overtuigd anti-oorlogsman deed het me pijn te zien met hoeveel zorg de jonge inheemsche mannen tot vechtmateraal worden opgeleid. Als, dacht ik, al die toewijding, die ijver, die zorg, al dat vele geld (eenige tonnen gouds elk jaar) eens gericht waren niet op het dooden van mede-menschen, maar om ze in het leven te houden, als de gemeente Makassar slechts een deel had van dat geld, ach, wat zou Makassar dan een heerlijk mooie, gezonde stad zijn, waar het een lust zou zijn de kampongs te doorkruisen!

De vorsten-graven liggen eenige kilometers buiten de stad. Ze hebben ongeveer den vorm van een pyramide, van boven gekroond met een mooie pul. Binnen er van trof ik eenige offerende en biddende menschen aan.

Het was bij het graf van den vorst, die, volgens de legende, eens terug zal keeren hier op aarde.

Besluit.

Dankbaar voor alles wat ik op mijn reis door heb genoten; zeer erkentelijk voor de hulp ondervonden, de gastvrijheid mij betoond; in hooge mate waardeerend de toewijding van de zeer vele ontmoet en gesproken; met diepen eerbied voor de Hollandsche vrouw, die vaak onder uiterst moeilijke omstandigheden haar echtgenooten bij hun zwaren arbeid schragen, haar kinderen opvoeden als ze hun lievelingen niet moeten wegzenden, stapte ik op de boot naar Java. Het was volbracht.

De laatste stoffelijke herinnering aan mijn reis ontving ik een papiertje, waarop vermeld stond dat ik... pest-vrij was.

L'hygiène est dans tout.

CONTRIBUTIE ad f 5 — 's jaars voor het lidmaatschap dezer Vereeniging, voor hen die met 1. October e.k. als lid toetreden tot met ultimo December 1926. Zij ontvangen dan gratis „Het Koloniaal Weekblad" van 1 Oct. af t.m. ult° Dec. '25.

Vereeniging „Oost en West"

Opgericht 3 Mei 1899.

De Vereeniging „Oost en West" beoogt het voortdurend versterken van den band tusschen Nederland, Oost- en West-Indië, en het bevorderen der gemeenschappelijke belangen, en wel die van Oost- en West-Indië in het bijzonder.

De vereeniging tracht dit doel te bereiken door:

1. het verspreiden van populaire kennis omtrent Oost- en West-Indië;

2. het steunen van alles wat dienen kan om de welvaart in Oost- en West-Indië te bevorderen, bij name de ontwikkeling van de nijverheid, daaronder in het bijzonder ook begrepen de inlandsche kunstnijverheid;

3. het geven van raad wat betreft de plaatsing van kinderen, die men voor hun opvoeding en onderwijs uit de Indiën naar Europa wil zenden, of gezonden, dan wel daar achtergelaten heeft, en desverlangd het houden van toezicht over die kinderen;

4. het geven van raad omtrent reis, uitzet, inrichting, verblijf, onderwijs, medische hulp, inkoopen en zoo voorts, aan naar Oost- en West-Indië vertrekkende of vandaar aangekomen personen;

5. het behulpzaam zijn van degenen, wier belangen de vereeniging voorstaat, in het verkrijgen van werkzaamheden;

6. het samenwerken met andere vereenigingen, welke in dezelfde richting werken als de vereeniging „Oost en West";

7. het aanwenden van andere wettige middelen, welke aan het doel bevordelijk kunnen zijn.

De vereeniging werkt door;

a. het uitgeven van „Het Koloniaal Weekblad", dat als Orgaan der Vereeniging, wenscht te zijn een betrouwbaar raadsman, ook door zijn advertenties, voor allen, die gaan naar of komen uit, dan wel hier te lande belangstellen in, ons overzeesch gebied, Nederlanders als Indonesiërs. Het is ook een vertolker van de in de Indiën heerschende gevoelens en verwachtingen, verband houdende met de evolutiën op maatschappelijk en economisch gebied, een overzicht gevend van de geschriften handelend over Indië, vreemde nederzettingen en verre landen. Het blad ligt ter lezing en raadpleging op de leestafels der mailbooten, der voornaamste societeiten, hotels, café's en leeszalen.

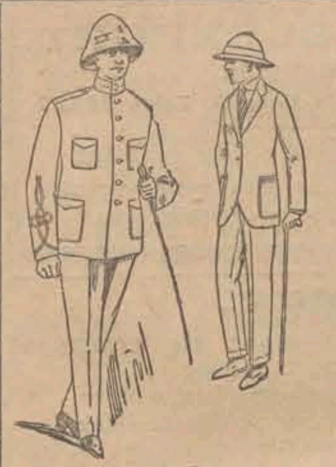
b. het uitgeven van een serie boekwerkjes, gevende uitvoerige inlichtingen, over: Staats- en Particuliere betrekkingen in ons Overzeesch gebied: Werkkring en Vooruitzichten;

c. een leeszaal in het Gebouw Heulstraat 17, Den Haag, geopend van 10 uur voorm. tot 4.30 uur nam., waar ter raadpleging en inzage liggen de voornaamste Oost- en West-Indische week- en dagbladen en tijdschriften, periodieken en werkjes op koloniaal gebied;

d. eene Commissie tot bevordering der Nederlandsch-Oost-Indische Nijverheid, Kunstnijverheid en Huisvlijt. In „Boeatan", Heulstraat 19, Den Haag, vindt men een permanente tentoonstelling van Indische voortbrengselen op dat gebied. Geopend van 10 uur v.m. tot 6 uur nam. Tel. 14695;

e. eene Studie-Commissie, de leiding hebbende in het „Centraal Comité voor opleiding van Indische jongelieden", en in verbinding staande met de van Gouvernementswege te Batavia ingestelde: „Voorlichtingscommissie voor de opleiding van Indische Jongelieden in Nederland". Alle mogelijke inlichtingen betreffenden steun aan studeerenden worden verstrekt door den Heer G. J. Oudemans, Chef van het Bureau: Toezicht voor Studeerenden, Ministerie van Koloniën, en den gedelegeerde der commissie, den Heer J. G. Hietink, Directeur van

het Tehuis voor Indische Studenten, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. 50752;

f. eene Commissie voor West-Indië, voor West-Indische aangelegenheden op maatschappelijk en economisch gebied;

g. eene Propaganda-Commissie, ten doel hebbende: de belangstelling in O. en W. Indië te bevorderen door het houden of steunen van Indische Tentoonstellingen, het medewerken aan Jaarbeurzen en toetreding tot het lidmaatschap „Oost en West" aan te moedigen;

h. een fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen, die aan steun behoefte hebben en in of voor Indië werken;

i. een Tehuis voor Indische studeerenden van alle landaarden te 's-Gravenhage, Prins Mauritsplein 23, Directeur J. G. Hietink.

j. een Tehuis voor Nederlandsch-Indische bedienden „Persinggahan", van Boetzelaerlaan 2, te 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen, hulp en raad kunnen vinden. Directeur de Heer de Munnik, Tel. 50248;

k. een Informatie-Bureau, ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederlandsch Oost- of West-Indië, of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende *op elk gebied* aan personen, van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Secretaris de heer H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, Heulstraat 17, Den Haag, Tel. 14519, Bureau-uren 10 tot 12 voorm. en 2.30 tot 4 nam.

De Vereeniging werkt samen met de „Centrale Nationale Commissie" en het „Centraal Comité voor Indische Lezingen en Leergangen" en is lid van het „Algemeen Nederlandsch Verbond" en van het „Koloniaal Onderwijs Congres".

Afdeelingen der Vereeniging zijn gevestigd te Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Deventer, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam en Utrecht, terwijl de Vereeniging zoowel in Oost- als in West-Indië haar vertegenwoordigers heeft.

De Regeering erkent „Oost en West" als: „eene instelling van algemeen nut", op grond van het onbaatzuchtig streven om in 't belang van Moederland en de Indiën, moeilijkheden en bezwaren, voortspruitende uit onbekendheid met toestanden in die ver-afgelegen gebiedsdeelen, op te heffen en aan hen, die zich aldaar een toekomst willen scheppen, in alle opzichten de behulpzame hand te bieden.

OPROEP.

Het koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang! was het woord van den stichter van „Oost en West", van wijlen den kolonel Van Zuijlen. Dat belang wordt in *alle* opzichten gediend door de Vereeniging „Oost en West". Om haar doel te bereiken heeft deze Vereeniging moreelen en materieelen steun noodig. Daarom treedt toe als lid of begunstiger van „Oost en West" het eerste tegen een bijdrage van *ten minste* f 5.— 's jaars, waarvoor men gratis het Koloniaal Weekblad ontvangst, het tweede tegen een jaarlijksche bijdrage van ten minste f 1. —als uiting van sympathie met het streven.

De Vereeniging „Oost en West" kan slechts met macht en kracht werken, als velen, zeer velen als leden en begunstigers achter haar staan.

Daarom, Nederlanders en Indiërs, allen, die belang stellen in Indië, vereenigt U, sluit U aan bij „Oost en West"!

„Eendracht maakt Macht!"

Het Dagelijksch Bestuur uit het Hoofdbestuur.

Mailreizen.

Het 19de jaarverslag van *de Nederlandsche ... vereeniging* (Anna Paulownastraat 48, 's-Gravenhage) vermeldt de *Mailreizen* afzonderlijk ... onder de gewone rubriek „Reizen", omdat ... bijzonders is.

In overeenkomst met de *Vereeniging Oost en West* heeft het *H. B.* besloten, als proef, uit ...land naar Marseille of Genua reizen te organiseren, welke 8 of 9 dagen duren, voor de naar ... terugkeerende verlofgangers. De *N. R. V.* zal ... die reizen leiders aanzoeken, en de Vereeniging „Oost en West" zal haar bij die keuze behulpzaam zijn. Slaagt deze proef, dan zullen ook reizen ge-organiseerd worden voor uit Indië komende verlofgangers. Als voorwaarde werd door het Hoofdbestuur gesteld, dat alle deelnemers lid der *N. R. V.* moeten zijn, of worden. De contributie bedraagt f 1.25 's jaars.

Omtrent de uitgeschreven Mailreizen ... *Reizen en Trekken* (van 15 Sept.), het officieel orgaan der N. R. V., het volgende:

No. 412. Marseille. 2e kl. spoor, 8 dagen, 5 tot 12 Oct. Aanvangsp. R'dam, eindp. Marseille. Max. reissom f 145.—. Vertr. s.s. „Goentoer" ... Marseille 13 Oct. naar Indië. Zie progr. in no. ... 1 Sept.

No. 414. Marseille. Als No. 412. Van 19 tot ... Oct. Vertrek s.s. „Slamat" van Marseille 27 Oct.

No. 413. Genua. 2e kl. spoor, 9 dagen, van ... 20 Oct. Aanvangsp. R'dam. Eindp. Genua. ... reissom f 170. Vertr. s.s. „Grotius", van Genua ... Oct. naar Indië. Zie progr. in no. van 1 Sept.

No. 415. Genua. Als No. 413. Van 26 Oct. ... Nov. Vertrek s.s. „Prins der Nederlanden" ... Genua 4 Nov. naar Indië.

Sprokkel.

Naar aanleiding der Grotius-Herdenking.

Toen Napoleon I tijdens zijn bezoek aan Holland in 1810, Leiden bezocht en daar, als gebruikelijk, audiëntie verleende op welke ook de Academische Senaat aanwezig was, richtte hij zich aldus tot Professor Kemper:

„Et vous, monsieur, qu'enseignez-vous?"

Waarop K. antwoordde: „Le droit de la nature et des gens, selon le systême de Grotius."

„Ah, c'est beau ça", hernam N., „mais, monsieur le Professeur, ne pensez vous pas que le droit du canon va bien plus vite encore?"

Kemper ontweek toen op vleiende wijze rechtstreeksch bescheid.

Van Week tot Week.

15—21 SEPTEMBER.

P. Bodemeijer †. Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van 62 jaar overleden de oud-kolonel-titulair van het Indische leger P. Bodemeijer. De overledene was gerechtigd tot het dragen van het Atjeh-expeditiekruis en van het kruis voor langdurigen dienst als officier.

Een zilveren zendingsjubileum. Onder groote belangstelling is den 18en te Leeuwarden het zilveren jubileum gevierd van de Friesche Gereformeerd Kerken op Java. Als sprekers traden o.a. op: J. C. Aalders, onderwerp: Ons Zendingswerk in Indië; P. Bergmeijer: Ons zendingswerk ...; Dr. J. G. Scheuer: De medische zending.

Hulp uit Indië voor de slachtoffers der stormramp. Het bestuur van den Kon. Nation. Bond van Reddingwezen en Eerste Hulp bij Ongelukken Het Oranje Kruis, heeft van het Smeroefonds te Batavia een tweede gift van f 50.000 voor de slachtoffers van de stormramp ontvangen.

…erarbeid. In een rapport van den Arbeidsinspecteur wordt medegedeeld, dat er in Besoeki 6000 kinderen in de tabak werken. (Aneta, 15 Sept.)

…ouverneur-Generaal op Sumatra. Aneta seinde 15 Sept. uit Medan: De tocht van den landvoogd op de Karo-hoogvlakte was een triomftocht. De bevolking in adatkleeding betoonde zich zeer geestdriftig. Op verschillende plaatsen waren eerepoorten opgesteld. De landvoogd opende een landbouwtentoonstelling te Kabandjahe en bracht daarna een bezoek aan Siantar, waar de heer Marinus, hoofdadministrateur van het N.-I. Landbouwsyndicaat, den G.-G. toesprak.

…egent van Semarang in Holland. H. M. de Koningin heeft den 18den dezer in audiëntie ontvangen Raden Mas Adipati Ario Poerbo Hadiningrat, Regent van Semarang en diens gemalin.

…er M. Schoch. Tot directrice van het Koningin Emma Ziekenhuis (Tjikini) te Weltevreden is benoemd zuster M. Schoch, zendeling-diacones van het Nederlandsch Zendelinggenootschap.

…I. J. Dermout. Het lid van den Raad van Justitie te Semarang, Mr. I. J. Dermout, is benoemd tot president van den Raad te Batavia. (Aneta, 17 Sept.).

…eming officieren Ind. leger. Bij Kon. besluit van 15 dezer zijn benoemd tot tweede luitenant:

1o. bij het wapen der infanterie van het leger in Ned.-Indië, de sergeanten A. L. A. Coppens, C. A. van den Deutekom, K. J. Nieberg, H. C. J. G. Schmidt, J. Mackenzie, R. W. van de Beek, W. Linck, L. Bendeler en L. Th. F. J. S. van Embden, allen leerlingen van het tweede studiejaar van den hoofdcursus;

2o. bij het dienstvak der militaire administratie van het leger in Nederl.-Indië, de sergeanten F. A. Schütz, L. G. van der Reyden en C. L. Maarsman, eveneens leerlingen van het tweede studiejaar van den hoofdcursus.

…eis naar Indië. Het *Handelsblad* meldt: Naar ons van bevoegde zijde wordt medegedeeld, zullen hoogstwaarschijnlijk de mailbooten van den Rotterdamschen Lloyd en de Mij. Nederland met ingang van 1 Jan. a.s. in plaats van Zaterdag op Woensdag vertrekken. Dit is gedaan om den Zondag, dien de booten te Southampton stilliggen, uit te sparen, zoodat de booten bij de nieuwe regeling ook op Zondag zullen varen en de reisduur met een dag wordt bekort.

Van 1 Januari af zullen de beide maatschappijen met zeven schepen varen, tot nu toe varen de maatschappijen met negen booten.

…elijke Siameesche belangstelling. De Siameesche prins, die thans op Java vertoeft, oom van den koning van Siam, heeft aan het Solosche hof en in den Dalem van den Mangkoenegoro meegedeeld, dat het volgend jaar de koning van Siam een bezoek komt brengen aan Java en daarbij de vorsten van Midden-Java zal bezoeken. *(Soer. Hbl.).*

Inlandsch Binnenl. Best. Congres. De *Loc.* deelt mede, dat in Mei 1926 te Batavia een Inlandsch B. B. Congres wordt gehouden onder presidium van den heer R. A. A. Djajadiningrat, regent van Batavia. Tot de praeadviseurs behoort, behalve de regenten van Demak en Pasoeroean, ook de regent van Ponorogo, K. A. A. Koesoemojoedo.

…evolking van Soerabaja. De jongste volkstelling van den plaatselijken gezondheidsdienst te Soerabaja geeft geheel andere cijfers dan het Binnenl. Bestuur had. Volgens de nieuwe telling telt de stad momenteel 157.700 Inlanders tegen 104.600 volgens de oude opgaven van het bestuur. Voorts wonen er in Soerabaja 21.800 Europeanen, 36.200 Chineezen en 5.000 Arabieren, zoodat de totale bevolking 220.700 personen bedraagt.

…eming der pest op Java. In de week van 26 Juli tot 1 Augustus zijn op Java in totaal 184 gevallen van pest gerapporteerd, waarvan in de afdeeling Wonosobo 1, Temanggoeng 26, Magelang 10, Jogjakarta 1, Soerakarta 1, Bojolali 30, Klaten 62, Sragen 21, Salatiga 2, Kendal 2, Pekalongan 9, Tegal 3, Poerbolinggo 16.

…ooting van Suriname. De rijksbijdrage aan de kolonie Suriname voor het 1926 wordt in de thans aangeboden begrooting voorgesteld op *f* 2.527.516.

…ooting van Curaçao. Bij het wetsontwerp tot vaststelling van de Curaçaosche begrooting voor 1926 wordt voorgesteld de rijksbijdrage te bepalen op …231,229.

Twee stoomschepen op een rif geloopen. Het stoomschip „Vondel" is in den Riouw-Archipel op een rif geloopen, doch vrijgekomen en met eenige dagen oponthoud te Tandjong Priok gearriveerd. — Het vrachtschip „City of Leeds" liep nabij Bawean op een rif en zonk binnen 40 minuten. De opvarenden zijn allen gered.

De Utrechtsche leerstoelen. De Indologische faculteit te Utrecht zal op Woensdag 7 October te 2 uur geopend worden in de aula van de Rijksuniversiteit met inaugureele toespraken van prof. mr. I. A. Nederburgh en prof dr. F. C. Gerretson.

Tot den wetenschappelijken raad der stichting zijn nog toegetreden prof. mr. J. de Louter, oudhoogleeraar in het Staats- en administratief recht aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, en prof. dr. F. A. F. C. Went, hoogleeraar in de botanie aan die Rijksuniversiteit.

De wetenschappelijke raad koos tot voorzitter resp. secretaris prof. mr. J. Ph. Suijling en mr. dr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff.

Voorzitter resp. secretaris van den raad van toezicht der stichting zijn: dr. C. J. K. van Aalst en mr. J. H. van Hasselt.

Inlandsche rubber op Java. Op het voorbeeld van Djambi, wordt thans, naar de *Loc.* meldt, ook op Java, met groote haast door de bevolking rubber geplant. Speciaal geldt dit voor Bantam, Batavia en de Preanger.

Dit is eene beweging, zegt het blad, welker beteekenis niet onderschat moet worden, als men nagaat hoeveel tienduizenden bouws er jaarlijks in de Preanger en Bantam worden afgehoema'd. Op deze wijze zullen na eenige jaren ettelijke honderdduizenden bouws nieuwe rubberaanplantingen zijn ontstaan.

De zoo plotseling over de tani's van Djambi en andere Buitengewesten nedergedaalde zilverregen, heeft zijn invloed reeds doen gelden op de Javaansche landbouwers. Zij droomen reeds van toekomstige schatten en alles plant „karet". Een eventueele bevolkingsrubbercultuur op Java zal, zegt het blad, vermoedelijk meer te beteekenen hebben dan in de Buitengewesten.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

„Majapahit".

Bij de jongste aflevering van *Djawa*, tijdschrift van het Java-instituut, was ingevoegd een brochure van de te Modjokerto gevestigde oudheidkundige vereeniging *„Majapahit"*, waarin door den Ingenieur *H. Maclaine Pont* een overzicht wordt gegeven van de overwegingen, welke verleden jaar tot de oprichting hebben geleid. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Niemand, die ook maar eenigszins nader met de Javaansche bevolking in aanraking is gekomen, kan het ontgaan zijn, dat de woningtoestanden onder dit volk — wel verre van te verbeteren — zienderoogen achteruitgaan. Moge in sommige, zeer eenzijdige opzichten hier en daar eenige verbetering bereikt zijn, de woningen van zoogenaamd verbeterd systeem van thans staan zoowel wat de ruimte als hoogte en afwerking betreft, aanmerkelijk ten achter bij het woningbestand van vroeger.

De inlandsche bevolking beschikt niet over voldoende geldmiddelen, maar wel over een reusachtige, ongebruikte reserve aan arbeidskracht. Een verdere ontwikkeling van de bevolking in deze is alleen mogelijk, indien de bevolking medewerkt door daarvan gebruik te maken. Een stelselmatige opwekking van het iniatief en van de medewerking van de Inlandsche bevolking inzake de verbetering van de slechte toestanden, die onder haar voorkomen, is dus de weg, waarlangs die verdere ontwikkeling mogelijk kan worden gemaakt. Gelukt dit, dan wordt daarmede het belang gediend van ieder weldenkend mensch, die hier een bestaan heeft. De slechte woningtoestanden onder de bevolking immers vormen niet alleen een gevaar voor de omgeving, zij ondermijnen bovendien in hooge mate de capabelheid en werkkracht van het volk-zelf. Elke instelling, iedere persoon, die voor haar bedrijf op Inlandsche werkkrachten is aangewezen, heeft er dus belang bij, dat aan de slechte wantoestanden een einde komt;en dit is alleen bereikbaar, indien er een eind komt allereerst aan de onverschilligheid der bevolking ten aanzien dezer verbetering en in de tweede plaats aan de impotentie van de bevolking om zelf die verbetering te brengen. Het volk dient tot het besef te

komen, dat andere toestanden mogelijk zijn. Verder dient de Inlandsche ambachtsorganisatie op hooger peil te worden gebracht.

Het Javaansche volk heeft een zeer merkwaardige geschiedenis, die slechts op zeer onvolkomen wijze bij dit volk bekend is. Voor sommige gedeelten van die geschiedenis heeft het echter een bijzondere belangstelling. Dit geldt vooral voor den laten, zoogenaamd Hindoe-Javaanschen tijd, en den tijd van overgang tot het Mohammedanisme, d.w.z. den tijd van het Majapahitsche Rijk.

Wij behoeven ons over deze voorliefde allerminst verwonderen. In dien tijd toch heeft dit volk het meest gepresteerd, in dien tijd heeft zijn voornaamste sociale emancipatie zich voltrokken. Dit is echter tevens een tijd van ongekende bedrijvigheid in den houtbouw, waaruit enkele belangrijke gebouwen nu nog over zijn. Het is aan deze gebouwen, dat de practische toepassingen van de Javaansche bouwbeginselen het best kunnen worden nagespeurd.

Om de Javanen van thans te boeien is noodig een onderzoek uit den tijd, dat het Javaansche volk-zelf meer mondig werd: uit den Majapahitschen, vroeg-Mohammedaanschen tijd. En dit onderzoek dient niet zoozeer graven of tempels te betreffen, maar oude nederzettingen, verblijven en moskeeën. De uit dezen tijd resteerende, nog in gebruik zijnde houten gebouwen behoeven uit den aard der zaak periodieke restauratie, en dikwerf van belangrijken aard. Door oordeelkundige leiding en advies bij deze restauratiewerken kan men practisch steeds grooter gedeelten van het Javaansche bouwambacht weer op de hoogte brengen van zijn eigen vondsten uit vroeger tijd, welke bemoeienis door adviezen ten aanzien van nieuwbouw op den duur kan worden uitgebreid.

Er is voor alles noodig een semi-officieel lichaam, dat door zijne samenstelling het vertrouwen kan winnen van Javaansche kringen en daardoor in al deze gevallen kan optreden, een lichaam, dat zelf in staat is tot oudheidkundige onderzoekingen van den Oudheidkundigen Dienst en het practische leven.

Vóór alles dient de vereeniging echter een lichaam te zijn, dat zich ook in de Javaansche wereld een naam verwerft, doordat het door zijn onderzoekingen doordringt in de Javaansche geschiedenis en deze onpartijdig weergeeft. De vereeniging is gesticht in een tijd, dat de ontdekking van het juiste emplacement en van den kraton van Majapahit en van de merkwaardige beginselen der Javaansche bouwconstructie meer en meer de aandacht beginnen te trekken ook in de vooraanstaande en intellectueele Javaansche kringen. Aan het feit, of in die kringen belangstelling zal kunnen worden opgewekt, behoeft niet meer te worden getwijfeld. Door deze buitengewoon gelukkige omstandigheden wordt het mogelijk om in bovengeschetsten zin op krachtdadige en effectieve wijze het regenereerende werk ter opheffing der Javaansche ambachten ter hand te nemen.

Allereerst zal de vereeniging in staat zijn om de aandacht van het geheele Javaansche volk op haren arbeid te vestigen door een historische daad van ongemeene beteekenis, namelijk door het archeologisch onderzoek ter hand te nemen van het stadsemplacement van Majapahit.

Hoewel het zeer voorbarig zou zijn om ons aan voorspellingen te wagen omtrent hetgeen bij dit onderzoek zal worden gevonden, zoo is het toch zeker, dat dit onderzoek gegevens zal opleveren van den meest verschillenden aard omtrent een nederzetting, die uit zeer verschillende volkslagen bestond. Het is gebleken, dat de grondslag van Majapahit sedert het tijdstip, waarop deze stad verlaten of verwoest werd, gemiddeld 60 c.M. gerezen is. De typische vormen van samenleving in voorname verblijven, zoowel als in dicht bebouwde ghetto's en in den plattelandsbouw, zullen bij de ontgraving aan het licht komen. De afbeeldingen van de bebouwing der stad, z[illegible]s die op uit Majapahit-zelf afkomstige tempel-reliefs voorkomen, vertoonen alle een karakter van volkomen aangepast te zijn aan de klimatologische eischen van dit land.

Dit onderzoek, maar daarnaast het onderzoek van de vroeg-Mohammedaansche bouwwerken kan dus het gegeven-materiaal opleveren, dat noodig is om de bevolking in kennis te stellen met een *voor en door haar bereikbaren, beteren, Javaanschen woontoestand*, en tevens onschatbare gegevens kunnen verschaffen, die van nut kunnen zijn bij de her-oriënteering der ambachten.

Het doel der Oudheidkundige Vereeniging „Majapahit" ligt dus vooral op sociaal en economisch terrein. De voornaamste bron, waaruit zij de gegevens voor al haar verdere werk zal putten, en die aan dat we[rk] leven zal inblazen, zal haar archaeologisch on[derzoek] zijn, dat tevens belangrijke, nieuwe gegevens [zal kun]nen verschaffen ten dienste der geschiedvors[ching].

Er valt groot werk te verrichten in den O[ost] de Oudheidkundige Vereeniging „Majapahit" [zal in staat] worden gesteld daartoe het hare bij te drage[n].

Aan de brochure zijn toegevoegd een schets [van de ver]moedelijke gestalte van Majapahit's stadske[rn, een] plattegrond van het emplacement van de stad, [volgens] de stafkaart en een reconstructie-schets er v[an vol]gens de beschrijving in de *Nagarakertagama*[*)], [een] viertal Indische stadsplattegronden en een re[...] naar de ontgraving van een dichtbebouwd [...] complex op de Diëng, terwijl de foto's, o.a. [van de] oude Moskee te Sindang Doewoer en die van [den] beuk van den Masdjid Agoeng te Cheribon, o[...] toonen hoe indrukwekkend grootsch de bouwk[unst in] den Majapahitschen tijd op Java was.

Ten volle onderschrijven wij de opwekking to[t deel]name, door den voorzitter der Vereeniging [...] Acket, als inleiding geplaatst:

„Wij houden ons overtuigd, dat U met ons de [mee]ning zult deelen, dat eene krachtdadige werkza[amheid] onzer vereeniging van groot belang zal kunne[n zijn] voor eene gezonde ontwikkeling dezer landen. W[ij ver]oorloven ons daarom U uit te noodigen onze v[ereeni]ging door Uwen steun tot genoemde kracht[dadige] werkzaamheid in staat te stellen. Dit is alleen [moge]lijk, indien de vereeniging over voldoende fonds[en be]schikt om haar programma volledig ten uitv[oer te] brengen.

Berichten van Uwen steun en medewerking w[orden] gaarne ingewacht aan het adres van onzen Sec[retaris] den Heer J. Verboom, Gebouw Suikersyndicaat t[e Soe]rabaja."

Over Javaansche Çiwa-Tempels.

Door Prof. Dr. N. J. Krom, hoogleeraar aan de universiteit te Leiden, zal voor de Volksunivers[iteit te] 's-Gravenhage een cursus met lichtbeelden over [boven]staand onderwerp worden gegeven, in 5 lessen:

1. Het Javaansche Çiwaïsme in zijn oudsten v[orm]. — 2. De Midden-Javaansche bloeitijd (Prambana[n]). — [3.] Het Çiwaïsme van Oost-Java. — 4. Het heilig[dom] Panataran. — 5. Nabloei van het Çiwaïsme.

Dinsdag 8 uur, elke week. Aanvang 17 Nove[mber].

Men kan zich voor dezen cursus doen ins[chrijven] bij het Secretariaat, Hooge Nieuwstraat 4a, De[n Haag].

Boeatan op de Jaarmarkt te Haarlem.

Nauwelijks is de Utrechtsche Jaarbeurs ge[sloten], waar Boeatan's tentoonstelling van Indonesisch[e] nijverheid en huisvlijt, evenals den vorigen kee[r] belangstelling ondervond, of al dadelijk moet [...] der gehoor gegeven worden aan de uitnoodig[ing der] Jaarmarkt, die van 25 dezer tot 4 October a.s. [in het] Brongebouw te Haarlem gehouden wordt, om o[ok daar] eene dergelijke expositie te houden, verbonden [met] gelegenheid tot het doen genieten van Indis[che] rechten, welke den weg baant tot belangstellin[g voor] het Indische handwerk, bij een groot deel der [bezoe]kers.

---

*) Een inlegblaadje bij de brochure vermeldt:
„De belangwekkende beschouwingen van Ir. Maclaine Pont over de [...] van Mod opahit, zijn voor een aanzienlijk deel gebaseerd op de Na[garaker]tagama.
Kent gij dit werk reeds?
Waarschijnlijk niet, en dit is waarlijk niet te verwonderen.
Immers, de eerste uitgave ervan geschiedde in den originee[len] Javaanschen) tekst, doch met Balineesche letter!
Voorwaar, het boek met zeven regelen, waarvan de Openbarin[g ...]
Merkwaardig is de wijze, waarop men aan het (eenige) handsch[rift ...]
Gedurende den Lombok-oorlog werd o.a. ook de poeri van den [...] Lombok, in Tjakranegara, aangevallen, waarbij het gebouwen-c[omplex in] brand geraakte en o. a. de bewaarplaats van boeken en lontars [ver]brandde.
Slechts één lontar-handschrift kon worden gered, en dit was ju[ist dit] merkwaardig geschrift. Daarom haastte Dr. Brandes zich met de u[itgave ge]heel zooals het in zijn handen was gekomen, uit vrees dat het and[ers] heelemaal verloren zou zijn gegaan.
Prof. Kern heeft zich toen bij stukjes en brokjes aan de vertali[ng gezet], die ook voltooid.
Daarna is het door Dr. Krom nog eens met die vertaling uit[gegeven], verder verrijkt met noten en toelichtingen.
Die uitgave is echter voor het gewone publiek niet erg genie[tbaar; door] de noten is het betrekkelijk niet lange gedicht tot een omvan[grijk boek] gedijd, voor leeken onbruikbaar.
Toch is er veel belangstelling, vooral bij dezu ken, die op of bij de p[laatsen] (voornamelijk de Oosthoek) in het gedicht genoemd, wonen, welke p[laatsen] thans nog haast alle terug te vinden zijn.
Op dien grond heeft de Volkslectuur een nadere uitgave onder[nomen], waarin het volledig gedicht in Hollandsche vertaling voorkomt, doch [zonder] de hinderlijke noten, terwijl eenige illustraties van tempels, in he[t gedicht] beschreven, de voorstelling te hulp komen.
Voor slechts f. 0.75 is dit boek, de Nagarakertagama van Pra[pantja, bij de] Volkslectuur te Weltevreden te bekomen.
Indien het geld vooruit wordt overgemaakt, geschiedt de toez[ending van] het boek franco."

e Haarlemsche Afdeeling van Oost en West wil ...nan bij dit alles behulpzaam zijn. Stellig mag dan verwacht worden, dat het succes niet minder zal ...dan in Utrecht.

...rsoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

School en huisgezin. Decoratief teekenen.

Dr. C. P. Gunning werkt in *De Loc.* (6 en 7 Aug.) ...kele vraagstukken, die hij gedurende zijn Indische ...s hier en daar op lezingen heeft aangeroerd, wat ...der uit. Voor hem is het een aantrekkelijke taak op ...e wijze nog eenig contact te houden met ons Insu...e, waar hij zulke onvergetelijke en voor hem leer... maanden heeft mogen doorbrengen. In zijn eer... artikel wijst hij er op hoe van een gezonde *school...nisatie* slechts sprake zal kunnen zijn wanneer, ...der dan thans regel is, de overheid de school ex...eert, en hierin ouders veel meer worden betrok... Dit principe is z.i. van verstrekkende beteekenis. ...et tweede artikel betoogt hij dat er tezamen moet ...den opgebouwd. *School en huisgezin* moeten el...der helpen, sterker: kunnen niet buiten elkander, ...r het geldt kinderen te vormen tot menschen. Zie... onze gezamenlijke taak. Een echt mensch is een ...ker. Hij is geen dommekracht (ook geestelijke dom...rachten worden vaak op onze maatschappij losge...n), neen, hij die waarlijk mensch is, is iemand die ...zorg en toewijding, met overleg en besef van ver...voordelijkheid zijn plaats in de gemeenschap in...t, die zijn werk kent en het ook doet. Dat moet de ...ol trachten te bereiken. Daartoe moeten wij aller... zorgen dat onze kinderen iets *kunnen;* dit is het ...e vraagstuk van schoolorganisatie. Verschillende ...ten van scholen zijn onmisbaar, zal ieder kind de ...hem schuilende mogelijkheden tot ontwikkeling ...en brengen, Gymnasium en H. B. S., ambachts...len, nijverheidsscholen, enz. Maar dit *kunnen* is ...el belangrijkste. Indien wij niet verder gaan, ...al ons streven stumperig stukwerk. Hooger staat, onze kinderen *willen* werken. Het gaat hier om ...oelstelling die wij in het werk leggen. Leeren wij ...school te werken om mooie cijfers te behalen, ...s een diploma? Of trachten wij in hen reeds jong besef te wekken dat de waarde en beteekenis van arbeid ligt in het werk zelf — dat er ten slotte op aankomt *wat* wij doen maar *hoe* wij het doen? ...n niet — laten wij ons er dan niet over verwon...n wanneer zij, grooter geworden, slechts *werken* ...loon, bij alles vragen: „wat heb ik er aan" of „wat ...ik er voor", van alles een cijfersommetje maken ...oo ten slotte ook hun eigen ziel vercijferen. Wie ...ts werkt om loon krijgt loon naar werken! Neen, ...unnen jong leeren hun werk goed te doen, met de ...ste zorg — *alleen omdat zij zich zouden schamen ...rs te doen.* Indien dit gevoelen in hen gewekt ...t, dan zal het ook later de grootste stuwkracht ...oede in hun leven worden. Maar laat ons dan nog ...stap verder gaan. Te *kunnen* werken is iets, te ...n werken is meer, maar nog hooger staat het *mo...werken.* Alle arbeid wordt dan niet meer een last, ...ij morrend torsen, maar een voorrecht, juichend ...ankbaar aanvaard. Daar moeten wij op aan stu...Eerbied en ontroering voor het menschelijk gebeu... moet worden gewekt, hunkerend moet de jonge ...ch vooruitzien naar het oogenblik waarop hij, ...voorbereid, de hand mee zal kunnen uitsteken het werk van opbouw dat verricht moet worden.

...het *Bat. Nwsbl.* (17 Aug.) verzet *B. v. B.* zich nog... tegen de invoering van het *onderwijs in handen...* op de lagere scholen *(Adolfisme)*, omdat hij ...ntijdig acht en niet in overeenstemming met de ...hten, waarover de lagere school beschikt en even... met de constructie der lagere school. De schrijver ...echter wenschen, dat 't boekwerk van Adolf: „*Het ...thodisch ontwerpen van vlakornament naar plant... bloemvormen; handleiding voor het decoratief tee...en*" door het Departement aan alle scholen en in...ten werd toegezonden en dat deze methode de be...nde verving. Wat *B. v. B.* van de resultaten van ... methode heeft gezien, heeft hem de overtuiging ...onken, dat de teekenaar Adolf in het teekenonder... een ommekeer zal weten te bewerkstelligen, waar... hem de jeugd dankbaar zal zijn. De methode... heeft daar, waar ze in toepassing is gebracht, enthousiasme voor het teekenen naar de natuur opgewekt en den leerlingen een kunnen bewust doen worden, waarvan men verbaasd staat.

Aardrijkskundige namen.

Naar *De Loc.* (13 Aug.), meldt, is door de Regeering bepaald, dat de schrijfwijze der aardrijkskundige namen, zooals deze voorkomt in een opnieuw vastgestelde, herziene en bijgewerkte naamlijst van de voornaamste aardrijkskundige namen in den Nederlandsch-Indischen archipel, in alle ambtelijke bescheiden en publicaties zal worden gebezigd, met dien verstande dat

1. de klankteekens ‚en' worden weggelaten;
2. het teeken ' midden in een woord wordt vervangen door het teeken ", te plaatsen op de eerstvolgende letter;
3. het teeken ' aan het einde van een woord wordt vervangen door de letter *k;*
4. de letter *a* in Javaansche woorden, wanneer deze als a wordt uitgesproken, wordt vervangen door *o*, behalve in de volgende namen: Ambarawa, Japara, Jogjakarta, Salatiga, Soerabaja en Soerakarta;
5. de volgende namen worden geschreven zooals daarnaast is bekend gesteld:

in plaats van:	*wordt geschreven:*
Banten	Bantam.
Bantaeng	Bonthain.
Belitoeng	Billiton.
Bengkoeloe	Benkoelen.
Guiné	Guinee.
Riau	Riouw.
Selébès	Celebes.
Séran	Ceram.
Songenep	Soemenep.
Tapiannaoeli	Tapanoeli.
Tjerebon	Cheribon.

De toestand van de Indische financiën.

De Loc. (11 en 12 Aug.) geef een uitvoerig verslag van een lezing van den heer *J. L. Vleming Jr.*, hoofd van den Belasting Accountants Dienst in Ned.-Indië, over *„De toestand der Indische financiën"*. Zijn doel was een schets te geven van den zeer gezonden financieelen toestand, waarin Ned.-Indië verkeert, met zeer gunstige vooruitzichten voor de naaste toekomst. Aan het slot van zijn betoog stelt spr. de vraag: *Zou er een land in de wereld zijn, vergelijkbaar met Nederlandsch-Indië, waar de financieele omstandigheden gunstiger zijn?*

De stakingsrelletjes te Semarang. Tegen de communistische pers.

„*De Loc.*" (7 Aug.) verzet zich tegen *de beperking van het vergaderrecht* in deze dagen van onrust, welke *Semarang* thans wederom beleeft. Het resultaat van zulk een beperking is, dat er alleen in het geheim wordt vergaderd, zoodat de overheid de contrôle over de „beweging" verliest.

De *Java-Bode* (13 Aug.) argumenteert dat door de beperking van het vergaderrecht te Semarang, voor zoolang dit noodig zal blijken, een voor de communistische onruststokers onaangenaam einde gemaakt wordt. Zij zullen nu niet meer op volgens de normale wetgeving volkomen geoorloofde „besloten" vergaderingen tot allerlei ongemotiveerde en tot mislukking gedoemde stakingen kunnen aanhitsen. Hun actie zal zich moeten beperken tot opruiïng in kleinen kring op geheime bijeenkomsten, waarvan de deelnemers weten, dat zij verboden zijn. Hun publiek, dat zoo gemakkelijk met behulp van gefingeerde lidmaatschapskaarten bijeen te brengen was, zal noodzakelijk moeten inkrimpen tot den zeer beperkten kring van fanatieke volgelingen, waarover zij beschikken. En de groote massa arbeiders daarbuiten zal zoo goed als onbereikbaar voor hen zijn. Dank zij de beperking van het vergaderrecht!

Het „*Soer. Hbl.*" (8 en 10 Aug.) bepleit in verband met de jongste *communistische stakingrelletjes te Semarang,* een veel krachtiger optreden van de overheid tegen de communistische ophitsing. Het wil meer speciaal alle communistische bladen doen verbieden. De *Java-Bode* gelooft, dat daarmede het doel niet of slechts zeer onvoldoende wordt bereikt, wanneer niet tegelijkertijd alle communistische propaganda *in welken vorm ook* wordt verboden en strafbaar gesteld. De Inlandsche vakvereenigingen zijn bijna zonder uitzondering in communistische handen. En de grootere bonden beschikken over een orgaan, waarin vrijelijk communistische actie wordt gevoerd. Deze „vak"-organen nu zouden van een verbod tot uitgifte van communistische bladen moeten worden uitgesloten en het kwaad zou daarmee eenvoudig naar de vakvereenigingen zijn verplaatst. Hetzelfde geldt voor de mondeling gevoerde

propaganda. Men kan de P. K. I. gemakkelijk genoeg als vereeniging verbieden en tot volledige ontbinding der organisatie dwingen. Maar men kan *zonder meer* niet beletten, dat de communisten hun terrein van actie geheel en al verplaatsen naar de Inlandsche vakbeweging en hun propaganda daar op denzelfden voet niet alleen in de vakorganen maar nog veel intensiever op „besloten" leden-vergaderingen voortzetten. De eenige oplossing is dus het verbieden en streng straffen van iederen vorm van communistische propaganda in woord en geschrift. Zóó alleen kan en zal deze onnatuurlijke en door buitenlandsche invloeden in stand gehouden „beweging" snel en zeker doodbloeden!

De *Deli Crt.* (17 Aug.) bespreekt eveneens het artikel van het „Soer. Hbl." (8 Aug.). De communistische pers is niet noodig als veiligheidsklep. Elke eerlijke grief en redelijk verlangen komt in den tegenwoordigen tijd waarachtig wel tot uiting in de loyale bladen, in Volksraads- en andere vergaderingen. De Inheemsche bevolking weet heusch wel waar ze gehoor vindt en zal zich daarvoor niet tot communistische bladen behoeven te wenden. *De „D. C." zou nog liever dan maatregelen van de Regeering, maatregelen zien van het loyale deel der bevolking om de actie dier afbrekers tegen te gaan.* Deze bladen moeten door het weldenkende deel van het publiek worden genegeerd en zeker niet gesteund worden. Nu het gaat om de allerhoogste belangen, om het zelfbehoud van Staat en Maatschappij, heeft ook ieder rustig burger, Europeaan zoowel als Inlander, zijn plicht in dezen. Indien de burgerij zich in dat opzicht organiseert en niet lauw blijft toekijken, is het gevaar van de communistische pers meteen bezworen. Laat men het daarom liever in die richting zoeken.

De Soe Po Sah en de Kuo Min Tang.

Mr. P. H. Fromberg Jr. heeft bij den resident van Batavia een rekest ingediend voor en namens de Chineesche vereeniging „Soe Po Sah", naar aanleiding van de op de vereeniging betrekking hebbende vraagpunten, welke aan het met externeering bedreigde vijftal Chineesche leiders ter beantwoording werden voorgelegd. Daarin wordt er o.m. op gewezen, dat de vereeniging reeds meer dan 16 jaren bestaat en nimmer heeft zij iets gedaan, hetgeen strijdig was met de in Ned.-Indië vigeerende wettelijke voorschriften. Volgens het *„A. I. D. de Pr.Bode" (Deli Crt.* 22 Aug.) zijn de vijf leiders alle vijf ook vooraanstaande leden van de *„Kuo Min Tang"* en vier van hen worden als bestuursleden van de „Soe Po Sah" in het rekest als onschuldige lammeren voorgesteld. Zij worden beschuldigd van nog heel wat ernstiger feiten, dan de twee punten sub a en b, in het verzoekschrift genoemd. De voorgenomen maatregelen van de Regeering zijn niet gericht tegen een vereeniging, doch tegen *personen,* die gevaarlijk worden geacht voor de rust en orde in het land. De „Soe Po Sah" moet inderdaad worden beschouwd als een verschijningsvorm van de nationalistisch-communistische „Kuo Min Tang". Het is in naam een leesgezelschap, dat vroeger ook als zoodanig werd beschouwd, zij het dan met een politiek tintje. Maar **in werkelijkheid is het een geheel in handen der** „Kuo Ming Tang"-leiders verkeerende *politieke club,* die **in schijn een** leesgezelschap is. Voor de leiders, die dit „leesgezelschap" beschouwen en behandelen als een soort filiaal van de „Kuo Min Tang" is het politiek program van dr. Sun Yat Sen de eenige en ware leidraad óók voor het besturen van de „Soe Po Sah".

In dit verband vestigen wij nog de aandacht op de *Java-Bode* van 12 Aug. *(De ware aard van de Kuo Min Tang. Communistische invloeden onder de Chineezen)* en van 15 Aug. L. N. Het eenige doel van de „Java-Bode" is de vele waarlijk loyale Chineesche ingezetenen, die lid zijn van deze vereenigingen, omdat zij de ware bedoelingen niet kennen en meenen slechts met een volkomen geoorloofd Chineesch-nationalistisch streven te doen te hebben, voor zoover noodig wakker te schudden. Zij behooren in die gevaarlijke organisaties niet thuis.

Opium en internationale politiek.

Het *Bat. Nwsbl.* (6 Aug.) en de *Java-Bode* (6 Aug.) hadden een onderhoud met den heer *De Kat Angelino,* die Ned.-Indië mede vertegenwoordigd heeft ter *opiumconferentie te Genève* en die weder te Batavia is teruggekeerd aan het Bureau voor Chineesche zaken.

Het streven is gericht op beperking en geleidelijke afschaffing van het opiumverbruik. De groote beteekenis van deze conferentie is geweest, dat internationaal *het Ned.-Indische systeem,* hetwelk op de eerste conferentie te Shanghai in 1909 nog niet werd durfd, *als het eenige doelmatige werd erkend en genomen.* Al worden nog weliswaar exceptie laten, het hoofdbeginsel in 1909 door Ned. I pleit — n.l. beperking door algeheel gouver beheer van de consumptie — is nu aanvaard gelegd. Bindend is nu voorgeschreven, dat de geheel en de invoer, fabricage, distributie en verkoop anders dan door het gouvernement, is den. Ook de doorvoer van ruw opium is niet staan, tenzij deze is gedekt door een invoercert van het importeerende gouvernement. Eindelijk in een internationaal document vastgelegd, d maatregelen van de *consumeerende* landen te nimmer van eenige regeering verwacht kan w aan het clandestien opiumverbruik een einde te nen maken, zoolang in de *produceerende* landen afdoende maatregelen zijn genomen om de ov ductie en den clandestienen export te beperken, te verhinderen. Uit de conventie blijkt dat door internationaal gemeenebest de zedelijke verant delijkheid voor de bestrijding van het opium-euv de eerste plaats gelegd wordt op de schouders v produceerende landen, waar zij ook behoort, en slotte dat de consumeerende landen zich verbo hebben een van Ned.-Indië overgenomen stelsel beperking te gaan toepassen, dat in de practijk goed heeft voldaan.

De internationale erkenning van het feit, dat *de tel van het kwaad* in de produceerende lande te zoeken, heeft gevoerd tot de toevoeging een speciaal protocol, waarin o.m. is voorzien de noodzakelijkheid van een onderzoek in door een enquête-commissie uit te zenden den Volkenbond. Zoodra deze tot de overtuiging dat de produceerende landen hun plicht tot verm ring van de productie hebben vervuld, verklaren consumeerende landen zich bereid *binnen vijftie ren* het gebruik van bereid opium geheel af te scha En zoo zijn wij wel degelijk een flinken stap vo gekomen op den goeden weg!

II. UIT DE INLANDSCHE PERS

China en de Islam.

II (Slot).

De persoon, die zich Ma Fie Tsai teekent, ziet voorafgaande beschouwingen van den correspo der North China Daily News het minder goede ven van het zaaien van wantrouwen tusschen h zag te Peking en de Mohamedaansche leiders in C

Hij herinnert daarbij aan het feit, dat al de co ten, waarin de bevolking van het Mohamedaan deel van China werd gewikkeld, ter zake van o drukking, in het leven werden geroepen door de stokende invloeden der vreemdelingen.

De heer Arshall Broomhall zegt in zijn boek over Chineesche Muzelmannen, dat vóór het optreden Mantsjoe-Dynastie geen enkel bewijs kan worden gevoerd dat de Chineesche Mohamedanen confli uitlokten.

De heer E. Perker maakt in zijn werk „China Religion" melding van het feit, dat, hoewel tijdens Regeering van Keizer Kublai Khan, diens artiller en belastingambtenaren allen Mohamedanen w men nooit van een verzet der Mohamedaansche b king tegen het Chineesche gezag heeft gehoord.

De eerste maal dat een conflict ontstond, was in jaar 1818 en had plaats in de provincie Yunna ontstond tengevolge van een geschil tusschen tw milies van naam te Yunchang, waarvan één de m git in de stad had verwoest.

De verwikkelingen tusschen de jaren 1834—184 ren een gevolg van het feit, dat de Chineesche ten onder Westersche invloeden 1600 Mohamme sche mannen, vrouwen en kinderen om het leve ten brengen.

De trouw van wijlen den Mohammedaanschen raal Ma Liang aan de Chineesche Republiek is n vergeten en men herinnert zich nog zeer goed hoe met de eerbewijzen aan zijn rang verbonden waarts werd gedragen.

Doch in den tegenwoordigen tijd schijnt men, waarschijnlijk op de adviezen van vreemdelingen, ten dezen aanzien van gedragslijn te willen verande

Zoo werd de vroegere Mohammedaansche Gou neur van Saiyuan, generaal Ma Fu Hsiang, plots vervangen door den Christen-generaal Lu Min

geplaatst onder de bevelen van den Christen-generaal Feng Yu Hsiang.

Het middenpunt van de Mohammedaansche beweging is te Peking, welke stad in ressorten is verdeeld. Om de 6 maanden komt men bijeen, welke vergadering door de vertegenwoordigers der afdeelingen moet worden bijgewoond.

Het doel dier bijeenkomsten is in hoofdzaak, in de eerste plaats de kennis van den Islam te verspreiden, de bestaande Islamsche toestanden te bespreken en te regelen en verder de eensgezindheid en de saamhoorigheid der Muzelmannen te bevorderen.

Nu 2 jaren geleden was de leider der vereeniging een onder-minister van het Departement van Oorlog te Peking.

Waar de verschillende geloofsbelijders in China het in den regel best met elkander kunnen vinden, daar meent de schrijver als zijne meening te mogen uitspreken, dat het zoo dikwijls tot uiting komende onderlinge wantrouwen een gevolg is van opstokende invloeden van buiten.

In de Asiatic News Service van 21 Februari 1925 heeft men het telegrafisch bericht kunnen lezen, dat van de zijde der Mohammedanen te Sinkiang in de provincie Kansu, telegrafisch bij de Chineesche Regeering protest was aangeteekend tegen de aanwezigheid van de Zweedsche missie in die streek, terwijl zelfs het dringend verzoek werd gedaan de Zweedsche legatie te Peking met spoed te doen terugroepen.

Daarbij werd toegelicht, dat, met het oog op de bestaande godsdienstige verschillen, ernstige verwikkelingen niet konden uitblijven.

Men hoopte dan ook dat de Zweedsche zendelingen spoedig naar Peking zouden terugkeeren.

Dit is slechts één van de vele bewijzen dat er invloeden van buiten werkzaam zijn, die opwindend werken op de Mohammedaansche bevolking.

Men rekent daarbij op hare ontstemming, om, als die zich in daden ontplooit, dan zijn slag te slaan en daarna te handelen, zooals raadzaam voorkomt.

Zooals boven werd gezegd, kunnen de Chineesche Mohammedanen in China het over het algemeen zeer goed met hunne rasgenooten vinden, terwijl de schrijver hoopt dat de Indische Mohammedanen zich niet meer bij hunne Oostersche geloofsgenooten zullen willen aansluiten, doch zich ook ver zullen houden van geschillen, die door invloeden van buiten in het leven worden geroepen.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over de belangstelling in de publieke zaak.

I.

De tegenwoordige tijd staat, zoo schrijft men in de „Sinar Sumatra" van 27 Maart 1925, in het teeken van de politiek.

Wil men in den strijd om het bestaan mededingen, dan moet men wel belang stellen in hetgeen dagelijks op politiek gebied en in eigen omgeving gebeurt.

Elk onderwerp, dat met de algemeene politiek in verband staat, wordt in Ned.-Indië geregeld door het uitvaardigen van Wetten, Koninklijke Besluiten en Ordonnanties, waarvan de inhoud de belangen raakt van alle volksgroepen, terwijl men thans ook andere met gezag en macht bekleede Colleges, zooals o.a. Gemeenteraden, aantreft, die de plaatselijke belangen, met behulp van Gemeentebesluiten, regelen.

Doch ook die besluiten staan in verband met de politiek, de economie en de industrie van het land.

De schrijver hoort zoo dikwijls de bewering volgen, dat de groote massa geen belang stelt in den politieken gang van zaken, omdat deze haar hoofd niet wil breken met die ingewikkelde kwesties, en zoo ook, omdat men in de meening verkeert, dat het bemoeien met de politiek, het levensgeluk van de menschen niet bevordert.

Hij voegt er echter terstond aan toe, dat zulk een inzicht op vergissing berust, omdat de uitgevaardigde regelingen niet de belangen van een bepaalde volksgroep raken, doch wel die van allen, waarmede ieder wat te maken heeft en dat men daarvan dus op de hoogte moet zijn, ook in zijn eigen belang.

Want de wetgever, die op overtreding der uitgevaardigde beschikkingen straffen stelt, gaat uit van de stelling, dat iedereen wordt geacht bekend te zijn met de bepalingen van de wet.

Het is zoo dikwijls de onbekendheid daarmede, die de gevangenissen overvult en het begaan van misdrijven en overtredingen in de hand werkt.

Men ziet, zegt de schrijver, wel de massa in het dagelijksche leven worstelen tegen alle in hare omgeving werkende beschermende, drukkende, verbiedende of bezwarende wetten, doch niettemin moet men zich met de politiek verstaan, omdat alle bestaande en wordende toestanden min of meer daarmede rekening hebben te houden.

Kennis van de politiek en de lands wetten zijn ten nauwste aan elkander verbonden en raken de vitale belangen van het volk.

De Chineesche samenleving ter sprake brengende, zegt de schrijver, dat het wel bekend is, dat de Chineezen in Ned.-Indië over het algemeen zich niet gaarne in de politiek mengen en zich ongaarne aansluiten bij bewegingen van politieken aard.

Ook storen zij zich niet veel aan gemaakte veranderingen en bepalingen of aan nieuw in het leven geroepen voorschriften, met het gevolg, dat zij door hunne onbekendheid daarmede, zich persoonlijk groote materieele schade toebrengen, zooals het navolgende, onder de vele voorbeelden, kan aantoonen.

Het is nog niet zoo lang geleden, dat de Indische Regeering het voornemen had, bepalingen in het leven te roepen, waarin zou worden voorgeschreven, dat iedere handelaar in Ned.-Indië voor zijn bedrijf de boekhouding zou houden op Nederlandschen voet.

Er zou dus geene officieele boekhouding meer bestaan van Chineezen, Klingaleezen,, Arabieren, enz.

Zij, die tegen dien maatregel bezwaren hadden, zwegen en onthielden zich van protest, niettegenstaande de niet geringe materieele nadeelen, welke aan het nieuwe voorschrift zouden zijn verbonden, vooral voor die handelaren, die altijd gewoon waren hunne handelsboeken in eigen taal en op eigen wijze bij te houden en hunne handelsgeheimen te bewaren.

Want tegenover de concurrenten moet het handelsgeheim bestaan; zonder dat geheim is geen mededingende handel bestaanbaar.

Het spreekt van zelf, dat het voeren van eene Nederlandsche boekhouding voor Chineesche, Klingaleesche en Arabische handelaren groote uitgaven medebrengt, aangezien zij zich moeten verzekeren van de diensten van speciale boekhouders, die bekwaam zijn en de taal der wet verstaan.

De Chineesche procuratiehouders en de boekhouders der Chineesche firma's zullen plaats moeten maken voor goed bezoldigde Europeesche boekhouders, die Westersche handelsregisters gebruiken en die, als zij niet geheel en al vertrouwbaar zijn, het handelsgeheim in gevaar brengen.

Naar de meening van den schrijver zou de regeling, waarvan hier sprake is, de handelswereld der vreemde Oosterlingen in groote moeilijkheden brengen en slechts ten voordeele zijn van den Europeeschen handel, die dientengevolge op de hoogte komt van het actief en passief der vreemde firma's.

De accountantsdienst wordt er door vergemakkelijkt, terwijl het van groot belang is voor den Europeeschen handel te weten, welke firma's van vreemde Oosterlingen zwak staan. *(Wordt vervolgd.)*

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

„Pa" Van der Steur.

In zijn blad: De kleine Bode van Huis, vertelt Joh. van der Steur, directeur van het Opvoedingsgesticht Oranje-Nassau te Magelang, hoe zijn zestigste verjaardag is gevierd, voor welke gelegenheid zoovele onzer lezers hun penningske hebben geofferd. Mijn verzoek, om 60 centen met mijn zestigsten verjaardag, zoo vertelt Pa van der Steur, heeft zoo ingeslagen, dat wij alles wat wij in de oorlogsjaren en in de moeitevolle jaren daarna aan financieel evenwicht hebben verloren, thans geheel kunnen herstellen. Mijn wensch is meer dan vervuld. Ik kan weer deponeeren op de Bank, wat ik de laatste jaren er heb afgehaald. Mijn oprechten dank aan u allen. Ik heb *f* 42.624.29 ontvangen.

En dan vertelt hij verder van de feestviering: hoe op den 10 Juli 's morgens om half vijf zijn jongens al met het heele muziekkorps voor zijn bed stonden te blazen, hoe het verder telegrammen, brieven, kaarten, taarten, limonade, wissels, bloemen en geldgaven regende, hoe er den 12den een godsdienstoefening was in de hem afgestane kerk, hoe de gouverneur-generaal hem telegrafisch, de regent en anderen hem mondeling geluk wenschten, enz.

En ten slotte zegt hij, hoe hij het geld heeft besteed: Ik heb van het vele geld dadelijk *f* 25.000 belegd bij de Escompto Maatschappij als „fonds tot hulp in nood". Ik heb mijn groote Mulojongens en werkjongens, welke altijd veel op straat zijn, laat van de school en het werk komen, een regenjas gegeven. Ik heb alle potjes en fondsen in orde gemaakt, waar in de moeilijke jaren van geplukt was en kan dus weer eens adem halen en het lest het best. Ik nam in de verjaardagweek 7 nieuwe kinderen op om te helpen en daar is het om te doen.

(Vaderl.).

Het onderzoek naar den Inlandschen welvaartstoestand.

Aan het officieele rapport over den welvaartstoestand in het gewest Soerabaia, dat in hoofdzaak antwoorden bevat op diverse door den met het onderzoek belasten controleur B.B. mr. Fivez de Malinez van Ginkel aan den resident van Soerabaia gestelde vragen, ontleent het Soer. Hdbl. de volgende conclusies:

De Inlandsche bevolking van de hoofdplaats Soerabaia is inderdaad sedert de laatste jaren economisch merkbaar achteruit gegaan.

Dit blijkt in de eerste plaats uit de kohieren der inkomstenbelasting, die voor de Inlandsche bevolking belangrijke vermindering aantoonen.

Voorts is merkbaar, dat vele kleine ondernemingen en bedrijven, die vroeger in handen waren van inlanders, verdwijnen; de kleine neringdoenden gaan in loondienst werken bij kapitaalkrachtiger bedrijven van Chineezen of Europeanen.

De opbrengst der gemeente-passers te Soerabaia in 1924 is, vergeleken met 1923, teruggeloopen van *f* 508.000 tot *f* 468.000; en deze achteruitgang heeft zich in de eerste maanden van 1925 voortgezet.

De runderslacht in dezelfde gemeente liep in die jaren terug van 41.680 tot 39.606 stuks.

Een kleine groep der Inlandsche bevolking n.l. de huiseigenaren, hebben zich economisch weten te handhaven.

Overigens is in alle lagen der Inlandsche bevolking achteruitgang, het sterkst onder neringdoenden.

In dit verband zij opgemerkt, dat een groot deel van de te Soerabaia werkende koelies, en wel voornamelijk havenarbeiders, van elders afkomstig zijn, en wel van Madoera, Noord-Soerabaia en Goenoeng Kendeng. Zij keeren geregeld naar hun kampongs terug, zoodat werkloosheid en verminderde welvaart onder deze categorieën niet direct in de stad waargenomen worden.

Van de meer intellectueele groepen der bevolking, zooals lager overheidspersoneel en personeel der particuliere bedrijven, is in het algemeen een groot percentage werkloos.

Afgestudeerden der H.B.S., M.T.S., Mulo, kweek-, normaal-, ambachts- en H.I.-scholen kunnen moeilijk een emplooi vinden, waarin zij hun ontwikkeling kunnen productief maken.

Er zijn Inlandsche jongelui met diploma K.E.S., die zonder loon als volontair werken of dienst doen als gewoon mandoer op een salaris van *f* 1 daags.

Voor hooger ontwikkelden, uitgezonderd wellicht momenteel op technisch gebied, is de markt nog zeer ruim.

Kleurschakeeringen uit „Oedaya".

Als uitgave van de N.V. „Adi Poestaka" te 's-Gravenhage zal dezer dagen verschijnen een bundel opstellen van Raden Mas Noto Soeroto, getiteld als volgt: Nederland en Indonesië, Nieuwe terminologie, De moeilijke middenweg, Nationalisme en critische geest, Nationalisme en vaderlandsliefde, Hollandsche gedichten en Javaansche gedachten, Zelfverwezenlijking en coöperatie, Kaste-geest en klasse-gevoel, Politieke macht en moreele vrijheid, Cultuur en civilisatie, Oost en West, Intellect en karakter, Ochtendgloren.

Het prospectus vermeldt: In deze „Kleurschakeeringen" vindt men den oorsprong van het streven van den heer Noto Soeroto tot het verwekken van versterkende positieve stroomingen onder zijn nu nog negatief denkende extremistische landgenooten, waartoe de wrijving met enkele hunner organen en vereenigingen een gelukkige aanleiding gaf.

Deze serie artikelen zijn bedoeld als toelichting en aanvulling voor zijn veelbesproken rede: „Nederland en Indonesië", waarmee het onderwerp werd ingeleid, dat hem in een reeks beschouwingen leidde tot een climax van gevoelens van waarachtige vaderlandsliefde en Oostersche wereldvisie, waarvan de navolgingen zich ongetwijfeld spoedig in veler harten zullen doen gevoelen.

Het terrein waarop de heer Noto Soeroto zich thans beweegt doet den dichter van een nieuwe zijde kennen en doet ons denken aan de kenschetsende woord[illegible] indertijd door „De Maasbode" aan hem werden [illegible] Deze schreef n.l. zeer terecht, ‚dat er nog ander[illegible] slot van rekening klemmender en dwingender [illegible] bestaat dan dat van politici en volksleiders, [illegible] het gezag der ideeën en idealen, bij wier gratie [illegible] beeld de denkers en dichters macht oefenen [illegible] menschen, óók tot lang nadat de politieke gezagv[illegible] dood en begraven zijn. En verder voelt hij even[illegible] taan dat de Indonesiër, die het landseigen k[illegible] heeft weten saam te vatten met waarachtige elem[illegible] van Nederlandsche Cultuur, van huis uit meer [illegible] heeft dan een stuk of wat menschen, die tot n[illegible] weinig anders hebben gedaan dan schimpen teg[illegible] Nederlandsche Cultuur, zonder zelf het bezit v[illegible] waarachtige Indische Geestesbeschaving in haar [illegible] heid en diepte te bewijzen".

De Indische Mercuur.

No. 38 (van 18 Sept.) bevat o.m. Voorloopige [illegible] deelingen over den stand van het onderzoek na[illegible] oorzaken van de „Instervingsziekte" bij de cacao [illegible] Suriname), door Dr. D. S. Fernandes, besproken [illegible] Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — De Deli-Plantersver[illegible] ging over het kolonisatie-vraagstuk. — Kinderarbe[illegible] vrouwenarbeid in Deli. — Het Ned.-Indisch sch[illegible] vaartverkeer met het buitenland gedurende 1924. — Overzicht van den buitenlandschen handel van [illegible] in 1924. — Kultuurberichten. (De suikercultuur in [illegible] Indië. — Inlandsche landbouwgewassen op Java [illegible] Madoera). — Kleine mededeelingen. — Arbeidsver[illegible] dingen. (Arbeidskrachten in de cultures). — Financ[illegible] berichten en verslagen, zoomede de overige vaste ru[illegible] ken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Inst[illegible] geeft recente literatuur over vezelstoffen, planten[illegible] ten en bodemvraagstukken.

Algemeen Landbouwweekbl. voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 7 (15 Aug.). Een in[illegible] view met den heer Odo van Vloten (over cultuur[illegible] gelegenheden). — Bewaarmethodes voor rubberart[illegible] len. — Rubberartikelen en hunne toekomst. — De[illegible] grooting 1926 van Landbouw, Nijverheid en Hand[illegible] den Volksraad (vervolg). — Wortelziekten bij [illegible] (vervolg). — Sprokkelingen uit de buitenlandsche [illegible] — Treub over de Gouvernements Theeondernem[illegible] Is exportbelasting op rubber mogelijk? — De ru[illegible] smokkelarij. Geweldige winsten.

De Indische Culturen.

Uit den inhoud van No. 15 (1 Aug.). Anthusiums [illegible] hoorende tot de groote familie der Araceae of A[illegible] kelken), door J. J. Smith. — Filtreerbare smetstoff[illegible] mozaiekziekten, door C. J. J. van Hall. — Aaltje[illegible] Robusta-koffie, door Dr. W. Bally. — Bemesting [illegible] rubbertuinen. — Machinale grondbewerking bij de [illegible] kerindustrie op Java. — De ontwikkeling der biets[illegible] industrie. — Uit buitenlandsche tijdschriften (L[illegible] papier. — Roselle vezel. — Palmolie en hare s[illegible] stelling).

De Indische Post.

Behalve een aantal bijdragen die niet rechtstr[illegible] op Indië betrekking hebben, bevat het Nr. van 8 [illegible] een causerie over hen die gaan en komen (Min. van [illegible] De Graaff en Welter). — Een vervolg op de besc[illegible] wing van L. over de welvaart der bevolking op [illegible] — Uit den Volksraad. — Het luchtverkeers-vraag[illegible] voor Indië (vervolg). — Rimboeverhalen, door [illegible] Toewan.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Afl. 13 (16 Sept.). Het zieleleven der Indonesiërs [illegible] (vervolg), door N. — Eenige afbeeldingen betreff[illegible] de Nederlandsch-Japansche betrekkingen in het [illegible] der 19e eeuw, met tekst van Dr. J. Feenstra Kuip[illegible] Beëediging van officieren (te Bandoeng), door [illegible] Vischteelt, door Haria Soemarta (foto met toelich[illegible]

De Mijningenieur.

No. 8 van den 6en jaarg. bevat o.a.: Diamanten [illegible] Landak, door J. de Kroes. — De petroleumpolitiek [illegible] Dr. Ir. J. K. van Gelder. — Bescherming van den [illegible] grond, door Ir. L. H. Krol. — De ontwikkeling [illegible] radiumindustrie, door Ir. Grandjean. — Herdenking [illegible] het 75-jarig bestaan van den Dienst van den Mijnbouw [illegible]

De Tropische Natuur.

Afl. 8 (Aug.). Indische monstruositeiten (uit de [illegible] renwereld en ook afwijkingen van het normale type [illegible] het menschenras: albino's), door S. Kalff (met ill.). — Eendagsorchideeën, door Ch. Coster (met ill.). — [illegible] mededeelingen (Visschen uit een kratermeertje, [illegible]

• • •

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche ...rs, 1925 No. 33. (Bureau voor de Volkslectuur en aan...wante aangelegenheden te Weltevreden).

...tboek van Strafrecht. Met aanteekeningen en ver...ngen ten dienste van de politie, door W. L. H. ...er Henke. Bewerkt voor Nederlandsch-Indië, door ... Welbergen. Voorzien van een alphabetisch register. ...gewerkt tot Januari 1925). (Dokkum, 1925).

Uitgave van den Dienst der Belastingen in Neder...ch-Indië. Rubber. De rubbercultuur in het alge...en de rubbermarkt van 1911—1921. 2e Aanvulling 19..—1925. (Weltevreden, 1925).

Jaarboek van het onderwijs en de opvoeding der R.K. ...gd in Nederland en Koloniën. Uitgave van het R.K. ...eau voor Onderwijs en Opvoeding. ('s-Gravenhage, ...25).

Het fokken van paarden in Indië, door W. A. Schrau...n. (De Indische Boerderij, 24 Juli '25).

De beteekenis van eenige Javaansche plaatsnamen. — ... zodiak-bekers door v. d. B. (De Indische Verlofgan..., 18 Sept. '25).

De herziening van de Indische staatsinrichting en het ...tersche kapitaal in Indië, door Mr. Dr. H. K. A. van ...land Oosterhoff. (Handelsberichten, 17 Sept. '25).

Handleiding bij het onderwijs in de waterbouwkunde ... de technische scholen in Nederlandsch-Indië. Be...rkt naar ir. Th. D. van Maanen's: De irrigatie in Ned.-...ië, door Ir. A. W. A. Jacometti. (Weltevreden, Visser ... Co.).

Indische menschen en dingen. (De Poenale Sanctie ...nt gehandhaafd). (Haagsche Post, 19 Sept. '25).

Javaansche beeldjes, door F. Gericke (Elsev. Maand...r. 1925, I, bl. 423). [1]

Mededeelingen over officiersfamiliën in Suriname, ...or Fr. Oudschans Dentz. (De Navorscher. 1925, bl. ...).

... feesten van de Klingen, door Annie Salomons. (...en en Werken, 1925, bl. 289).

Uit de wordingsgeschiedenis van de haven van Sa...g, door C. G. Vattier Krane. (Groene Amsterdam...r, 9 Mei '25).

Ratoe Kidoel's offer, door Ys. Vissel. (Nieuwe Gids, ...25, I, bl. 695).

Metaalwerk. I. Indonesisch smeedwerk, door J. A. ...ebèr Jr. Met afb. (Elsev. Maandschr., 1925, II, bl. 23).

Indische arbeiders, door M. A. J. Kelling. I. De Java...n. II. De Chineezen. (Groene Amsterdammer, 11 en 18 ...li '25).

Het sprookje van Sterke Hans in Oost-Indië, door Jan ... Vries. (Ned. Tijdschr. voor Volkskunde, XXIX, bl. 97).

Nieuwe Uitgaven.

Van het Agentschap G. Kolff & Co. te Leiden ontving ... redactie ter bespreking (wat in dit blad uiteraard ...eer slechts „aankondiging" kan zijn): Sexueele op...ding, de taak van de ouders en van de school, een ...chologisch-paedagogische beschouwing door A. E. C. ... Saarloos te Weltevreden. Met „schuwheid" wordt ...ds dadelijk door den schrijver in zijn Voorwoord ...gegeven hoe men, in het algemeen, nog heden ten ...e tegenover deze gewichtige problemen staat, zoo zij worden aangeroerd. Elke ernstige voorlichting, elken ...rouwden gids — en met zoodanig een hebben we ...r te doen — op een gebied dat nog veel duisters be...t, kan niet genoeg gewaardeerd worden. Immers, met ... struisvogelpolitiek, welke op dit terrein nog maar al ... veel heerscht, dient in dezen tijd toch gebroken te worden; er is genoeg voor geboet. Moge dit werkje ...ede bijdragen tot verheldering der begrippen omtrent die dingen, welke de hoogste belangen der menschen ...aken en een groot debiet vinden bij ouders en opvoe...ers der jeugd.

Met hetzelfde doel werd ons toegezonden een nieuwe ...talogus, No. 22, door de bekende N.V. Constructie-...rkplaatsen v.h. Du Croo en Brauns, hoofdzetel Am...erdam. Deze smaakvol samengestelde catalogus, typo...afisch zeer goed verzorgd, bevat een paar honderd ...beeldingen van de meest uiteenloopende artikelen, alle met afmetingen en/of beschrijvingen, — behoorende tot de metaalindustrie en welke de N.V. in hare fabrieken en werkplaatsen vervaardigt „van een eenvoudige klemplaat af tot een complete locomotief", zooals het in den Catalogus wordt uitgedrukt. Is deze catalogus vanzelf bestemd voor belanghebbenden, voor industrieelen en handelaren, wie als leek belang mocht stellen b.v. in de structuur eener locomotief, zal de kennisneming van dit boekwerkje bevredigen, omdat hem daaruit duidelijk wordt datgene wat een geleerde verhandeling in een wetenschappelijk werk soms niet vermag te doen.

Eveneens kwam de redactie in het bezit van een werk, haar door den Uitgever J. Morks, Jan Pietersz. Coenstraat 13, Den Haag, welwillend ter beoordeeling aangeboden en getiteld: Het Bankwezen in Nederland, door Dr. A. Sternheim, In Nederlandschen en Engelschen tekst, voorzien van een inleidend woord van Prof. Treub. Een prachtig werk, dat den uitgever tot eer strekt! Meer dan 50 bankinstellingen worden er in behandeld, d.w.z. dat het werk behalve photo's van bekende personen op het gebied van het geldwezen, een 50-tal afbeeldingen bevat van de zetels dier instellingen met beschrijvingen van haar ontstaan, ontwikkeling, met bedrijfsresultaten en balansen, met de namen der bestuurderen, kortom met de voornaamste wetenswaardigheden welke in een uitgave als deze, een compleet overzicht, niet kunnen ontbreken.

Dat deze uitgave niet slechts voor hen die in het bankwezen werkzaam zijn van groot nut is, daarnaast voor den handel en de industrie, maar voor allen — en hoe ontelbaar velen zijn dat niet — die belang hebben bij, of stellen in den gang van het economische leven in Nederland, behoeft geen nader betoog. Aan bewerker en uitgever een woord van hulde voor het doen verschijnen van dit waardevol boekwerk.

De Redactie mocht verder een bundel poësie ontvangen, getiteld: „Zeedrijfsel", door Megaleep. Uitgave de Vogel, N. V. Algem. Boek- en Handelsdrukkerij v.h. Batteljee en Terpstra te Leiden.

Dit met zeer veel zorg uitgevoerde boekwerk bevat behalve grootere en kleinere gedichten ook een aantal prozastukjes. Deze en ook de verzen zullen zeker de aandacht trekken van belletristen maar ook van letterkundigen.

[1] Deze en de volgende titels werden nog niet in het Lit.-overzicht ...eld en zijn ontleend aan Nijhoff's Index van Mei—Juli 1925.

Suriname.

Verschenen is het wetsontwerp tot vaststelling der Surinaamsche begrooting voor het dienstjaar 1926.

De indiening der begrooting heeft dit jaar buitengewoon vroeg plaats gevonden. Gemakkelijk te volgen is de memorie van toelichting niet en de Kamerleden, die geen accountants-opleiding hebben gehad, zullen daar heel wat aan te kauwen hebben. Een aangenamen indruk maakt de begrooting niet. Het is versobering en nog eens versobering, beter gezegd: afbraak en nog eens afbraak.

Aan het overzicht, dat de N.R.Ct. van de toelichting geeft, ontleenen wij hetgeen hier volgt:

De nog steeds geboden versobering van den landsdienst komt ook in deze begrooting weder tot uiting. Opnieuw worden nagenoeg alle begrootingsafdeelingen aan uitgaaf lager geraamd, terwijl het ontwerp geen nieuwe voorzieningen van eenige geldelijke beteekenis bevat. Een uitzondering vormen alleen de afdeeling onderwijs o.m. met ƒ 20.606 meer, inzonderheid wegens hoogere uitkeeringen aan het bijzonder onderwijs en de afdeeling brandweer met ƒ 1000 meer, in verband met de prijsstijging van uit Nederland te betrekken benoodigdheden.

De uitgaven zijn in het ontwerp geraamd op ƒ 7.479.637, de inkomsten op ƒ 4.321.121, het nadeelig verschil alzoo op ƒ 3.158.516, van welk bedrag ƒ 631.000 door leening wordt gedekt, zoodat de rijksbijdrage op ƒ 2.527.516 is geraamd.

Deze cijfers waren, volgens de voorloopige begrooting 1926 ƒ 8.051.300, ƒ 4.901.121, ƒ 3.150.179, ƒ 631.000 en ƒ 2.519.179 en volgens de begrooting voor 1925 ƒ 8.078.081, ƒ 4.720.565, ƒ 3.357.516, ƒ 830.000 en ƒ 2.527.516.

De verminderingen der uitgaven beloopen in de begrooting een bedrag van ƒ 331.663, de verhoogingen een bedrag van ƒ 10.000, met welk bedrag de post uitkeeringen ten behoeve van het bijzonder onderwijs verhoogd is.

Wat de ontvangsten betreft wordt o.m. meegedeeld, dat de raming der opbrengst in 1926 van de gezamen-

lijke middelen, waarmede de landvoogd bij de samenstelling van het ontwerp rekening heeft gehouden, ƒ 172.556 hooger gesteld is dan de voor 1925 geschatte opbrengst der belastingen en landsheffingen; deze raming werd op ƒ 180.556 gebracht bij nota van wijzigingen van gemeld ontwerp.

Het bedrag der uitgaven, welke door leening mogen worden gedekt, is ƒ 631.000 of ƒ 199.000 minder dan de op de begrooting voor 1925 geraamde gezamenlijke uitgaven van dien aard.

Bij de artikelsgewijze bespreking der ontvangstposten wordt o.m. betreffende de rente wegens door het Immigratiefonds uit 's lands kas ontvangen voorschotten meegedeeld, dat de bestrijding van de kosten van werving, aanvoer, eventueelen terugvoer van de immigranten geschiedt door tusschenkomst van het „Immigratiefonds". Bedoelde kosten worden gezamenlijk gedragen, voorloopig in de verhouding 1 : 1 door het fonds, dat daarvoor een beroep mag doen op 's lands kas, en de ondernemingen, waarop de aangevoerde bevolkingselementen onder werkovereenkomst worden geëmployeerd; deze betalingsverhouding geldt voorshands tot en met het jaar 1930.

De omstandigheid, dat Suriname ten deze zijn bijdragen voldeed door het vragen en verkrijgen van kasvoorschotten van Nederland, is intusschen aanleiding geweest tot het ontstaan van een misverstand. Men is deze voorschotten gaan beschouwen als te zijn verleend aan het Immigratiefonds en zulks in afwachting van de uitkeering van de opbrengst van leeningen, waarbij deze vlottende schuld van Suriname zou worden geconsolideerd.

Die voorschotten, zoo redeneerde men verder, dragen alzoo ook voor het fonds het karakter van verzekeringsposten. Indien nu aan het fonds voorschotten werden verstrekt door uitkeering van gelden, welke Suriname als kasvoorschotten van Nederland had ontvangen, lag de gevolgtrekking voor de hand, dat het Immigratiefonds aan Suriname voor die voorschotten dezelfde rente had te betalen als Nederland voor kasvoorschotten van Suriname verlangde.

Aan dezen gedachtengang dankt het in de voorloopige begrooting voor 1926 opnieuw opgenomen Middel B no. 56 zijn ontstaan: het geeft aan het bedrag, dat het fonds in dat jaar naar raming aan Suriname te betalen zal hebben als rente van de voorschotten, welke het in afwachting van de uitkeering der opbrengst van leeningen op langen termijn van het land geacht wordt te hebben ontvangen.

Het Immigratiefonds heeft echter niets uit te staan met de wijze waarop Suriname zijn aandeel in de immigratiekosten wil financieren. Ten onrechte zijn de bijdragen aan het fonds, waarmede de loopende uitgaven zijn voldaan, als voorschotten aan dat fonds beschouwd. Deze bijdragen dienden slechts ter aanvulling van het van de plantages ontvangen aandeel in de immigratiekosten, voor betaling van het geheel waarvan het fonds aansprakelijk is. De gevolgen van dezen onjuisten gedachtengang zijn, in verband met de omstandigheid, dat de ongunstige tijden aan een consolideering van de ten behoeve van Suriname geaccumuleerde vlottende schuld in den weg hebben gestaan, eerst nadat de regeling eenige jaren heeft gewerkt, aan het licht gekomen.

Met de eischen van een deugdelijk geldelijk beheer is de voortzetting van den besproken rentevergoedingsmaatregel niet overeen te brengen.

De onderhavige rentepost, waarmede bij de voorloopige begrooting tot een beloop van ƒ 330.000 rekening is gehouden, is dientengevolge niet opgenomen in de opsomming van de middelen en inkomsten, voorkomende in art. IV van het wetsontwerp en evenmin in den bij dat ontwerp behoorenden ramingsstaat der ontvangsten in 1926.

Met de afvoering van dit middel wordt thans weder een belangrijke stap gedaan voor het verkrijgen van de zuivering der Surinaamsche begrooting, waarmede bij de begrooting voor 1924 een aanvang is gemaakt.

* * *

De paragraaf, die de Troonrede aan de overzeesche gebiedsdeelen wijdt, luidt:

„Het beheer van 's Lands overzeesche gewesten zal worden voortgezet in een geest welke met onze zedelijke roeping jegens die gewesten in overeenstemming is. Om in de toenemende behoeften van land en volk te kunnen voorzien is ruime toevloeiing van kapitaal onmisbaar. Gewaakt zal worden dat de belangen der Inlandsche bevolking niet door overwicht van dat kapitaal worden benadeeld."

Is de eerste zinsnede wel in overeenstemming met de afbraak van het onderwijs in Suriname?

Slaat de tweede zinsnede ook op Suriname? ... meer dan voor de Oost-Indische gebiedsdeelen is ru... toevloeiing van kapitaal daarheen onmisbaar. Hoe ... Regeering die toevloeiing kan bevorderen is meerm... in dit blad uiteengezet. De Regeering garandeert ... een zeker aantal jaren een winst van b.v. 3 % a... die ondernemingen aldaar willen op touw zetten... die ondernemingen, mits goed opgezet en met mo... hulpmiddelen gedreven, zonder twijfel groote w... zullen opleveren, waagt de Regeering met deze ga... zeer weinig.

Minister Colijn, die aan Suriname iets goed te m... heeft neme het initiatief.

Daarmede zal meer te bereiken zijn dan met de ... sobering.

Wij willen hier Zijner Excellentie's aandacht vesti... op het slot der rede door den oud-Gouverneur Lely ... 10 Februari 1921 in de Tweede Kamer gehouden:

.....„Ik wil zelfs nog een stap verder gaan en ... klaren, dat, indien er ondernemende kapitalisten ... den zijn, die bereid waren om het risico van een g... ingerichte suikeronderneming in Suriname gedeelte... te dragen, ik van meening ben, dat er alle aanleid... zou bestaan voor de Regeering, om een dergelijke on... neming op krachtige wijze tegemoet te komen. Dit ... bijv. kunnen geschieden door de vereischte gronden ... zeer billijke voorwaarden uit te geven, door het ne... van aandeelen in zulk een onderneming, wellicht met ... bepaling, dat het overige kapitaal preferent is voor ... bepaalde rente, enfin, door vele middelen, die kun... strekken om het particuliere kapitaal te prikkelen ... zijn geld niet alleen in onze Oost, maar ook in de W... te steken in de suikercultures."

Als de Minister kennis neemt van de debatten bij ... behandeling van de begrooting voor 1925 in de Twe... Kamer, zal hem blijken dat het hem aan den steun ... Kamer niet zou ontbreken. En het zal Minister Co... niet onbekend zijn dat er in Suriname suikeronder... mingen zijn, die winsten behalen onder omstand... heden en met installaties, die in Oost-Indië zeker v... lies zouden opleveren.

* * *

Wij lezen in „De West" van 18 Augustus:

Zaterdag heeft de heer Brandon een klein gezel... in de gelegenheid gesteld, iets te zien van zijn ... neming op de Guadeloupe. Een oppervlakte van ... veer twintig akkers is beplant met rijst, nadat ... grootste deel van het terrein met behulp van een Cle... land tractor was omgeploegd. De uitplanting is ... deeltelijk geschied met bibit, gedeeltelijk door zaai... Dit laatste is goedkooper, doch men kan dan niet d... lijk bevloeien en het terrein moet dan in zoodani... staat verkeeren dat het wied niet tegelijk opschiet ... de rijst. In dit opzicht schijnt wel eenige tegenslag ... de proef op Guadeloupe te zijn ondervonden, zoodat ... aanzienlijke uitgaven later noodig waren om de vel... te zuiveren van onkruid.

De heer Brandon is echter tevreden met het re... taat zijner eerste proefneming. Hij had ook niet ... wacht, dat alles dadelijk op rolletjes zou loopen ... hoopt met de opgedane ondervinding zijn voordeel ... doen bij de verdere proefnemingen. Het einddoel da... van is om de productiekosten omlaag te brengen, wa... door de Surinaamsche rijst zal kunnen concurreeren ... de wereldmarkt.

* * *

„De West" van 11 Augustus schrijft:

„Een record. De donderbui die verleden ... Donderdag zich over onze stad ontlastte, blijkt in ... tensiteit het record te slaan van al wat tot dusver ... dit gebied bekend was. In een half uur tijd viel 64 m... meter water. In totaal viel er dien dag 81 m.M. re... Een regenval van honderd en meer m.M. in een etm... is hier geen zeldzaamheid. Maar een neerslag van ... m.M. in een half uur tijd is iets ongekends. Deze hoe... heid is ongeveer een tiende van den totalen jaarlijks... regenval in Nederland. Men kan hier wel spreken van een wolkbreuk."

Curaçao.

Vurige kolen op des gouverneurs hoofd.

In ons blad van 4 Juni 1925 hebben wij den sta... gebroken over de beslissing om den duurtetoeslag te ... doen ophouden bij de bezoldigingen van ƒ 6000.— en hooger, en wij weten, dat onze critiek instemming heeft gewekt ook buiten de kringen der belanghebbenden.

Ziet hiertegenover nu, hoe de minister van koloniën den gouverneur wenscht behandeld te zien.

Op de ontworpen begrooting voor 1925 heeft de Tweede Kamer ƒ 5000.— traktementsverhooging voor den gouverneur geschrapt.

En wat lezen wij nu in de memorie van toelichting bij de begrooting van „koloniën" voor 1926?

De Minister van Koloniën a.i. acht het zijn plicht opnieuw een voorstel van gelijke strekking aanhangig te maken, waar nog altijd het bezwaar zich doet gelden, dat het huidig ambtelijk inkomen van den landvoogd als gevolg van den snellen opbloei van het aan zijn bestuur toevertrouwd gewest niet langer in eene juiste verhouding staat tot de voor eene passende bekleeding van het ambt vereischte uitgaven.

Schept namelijk die omstandigheid voor den landvoogd meer en meer toenemende representatieve verplichtingen, daarnevens doet zich het feit voor, dat in de laatste jaren de levensstandaard in het gewest mede ten gevolge van dezelfde oorzaak gestegen is. In dit verband verwijst de Minister naar hetgeen Minister de Graaff ter verdediging van het bedoelde voorstel heeft aangevoerd in de vergadering der Tweede Kamer van 18 December 1924, dat het wel geen onredelijk verlangen mag heeten, dat de gouverneur van Curaçao althans eene zoodanige ambtelijke belooning geniet, dat hij niet uit eigen middelen jaarlijks behoeft bij te passen, wat het Rijk hem te weinig aan inkomen verschaft."

Aldus geeft het „Algemeen Handelsblad" te lezen.

De bezoldiging van den gouverneur bedraagt ook meer dan ƒ 6000.—. De stijging van den levensstandaard treft niet alleen de inkomens daar beneden en die boven de ƒ 20.000.—.

Ook van andere ambtenaren kan gezegd worden, dat het wel geen onredelijk verlangen mag heeten, dat zij althans een zoodanige ambtelijke belooning genieten, dat zij niet uit eigen middelen jaarlijks behoeven bij te passen, wat de kolonie hen te weinig aan inkomen verschaft.

Wij hebben vernomen, dat voor de niet-verhooging van sommige traktementen ook wordt aangevoerd, dat de gouverneur geen duurtetoeslag zou kunnen toekennen aan hen, wier bezoldiging door den Koning wordt vastgesteld, en dat daarom zelfs de Griffier en de Advocaat-generaal bij het hof van justitie, hoewel minder dan ƒ 6000.— verdienende, voor den toeslag niet in aanmerking gebracht zijn. Zoo dit inderdaad waar is, zou het koloniaal bestuur zich er toch eens van op de hoogte moeten stellen, hoe 10 of 12 jaar geleden reeds een formeele traktements*verhooging* der hoofdambtenaren, bij K. B. bezoldigd, eerst haar beslag gekregen heeft, *nadat* door wijziging der begrooting de Koloniale Raad haar instemming daarmee betuigd had. En vroegere duurtetoeslagen??

Andere begrootingscijfers.

Voorloopig moeten wij nog aan de groote pers de volgende cijfers ontleenen, daar wij zelf de begrootingsstukken nog niet ontvingen.

Aan de memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot vaststelling der Curaçaosche begrooting van 1926 ontleent het „Handelsblad":

De uitgaven zijn in het wetsontwerp 1926 geraamd op ƒ 2.580.829, de inkomsten op ƒ 2.349.600, het nadeelig verschil op ƒ 231.229, geheel te dekken uit Rijksbijdrage.

Volgens de voorloopige begrooting voor 1926 waren die bedragen resp. ƒ 2.720.329, ƒ 2.357.600 en ƒ 362.729. In de begrooting voor 1925 waren zij als volgt uitgetrokken: ƒ 2.378.311, ƒ 2.128.405, ƒ 249.906.

Voor 1926 worden dus geraamd meer inkomsten ƒ 221.195, meer uitgaven ƒ 202.518, zoodat de Rijksbijdrage ƒ 18.677 lager kan worden geraamd dan het voor 1925 toegestaan subsidie-bedrag.

De hoogere raming der uitgaven houdt verband met de noodzakelijkheid tot het treffen van voorzieningen van verschillenden aard als gevolg van de sterke economische ontwikkeling voornamelijk van het eiland Curaçao; voorts is daarop van invloed geweest de omstandigheid, dat eenige, ter wille van beperking van uitgaven in de laatste jaren uitgestelde werken, thans noodzakelijk ter hand moeten worden genomen."

De vereeniging der protestantsche gemeenten op Curaçao.

Prof. dr. L. Knappert stelt ons in het gelijk tegenover de „Amigoe" (zie K. W. 14 Mei 1925) in onze beschouwing, dat de vereeniging der protestantsche gemeenten op Curaçao een uitvloeisel is van de godsdienstige eenheidspolitiek van Willem I, begunstigd door den toestand in de Luthersche kerk aldaar. In een artikel „Koning Willem I en de protestantsche gemeente op Curaçao" in de September-aflevering van „De West-Indische Gids", zegt dr. Knappert, na eerst des konings politiek in kerkelijke zaken en daarna den plaatselijken toestand op Curaçao geteekend te hebben: „Ik geef gaarne toe, da de koning ook met dit alles rekening heeft gehouden, toen hij besloot zijne politiek van kerkelijke eenheid en vereeniging op Curaçao te beginnen."

Uit de begrooting van „buitenlandsche zaken".

Naast de economische belangen bekleeden in de betrekkingen tusschen Nederland en Venezuela de aanrakingen van politieken aard, ook in verband met de nabijheid van de kolonie Curaçao, een zoo ruime plaats, dat het raadzaam is gebleken het consulaat-generaal te Caracas in een gezantschap om te zetten. Het ligt in het voornemen die omzetting te doen geschieden met ingang van 1 Juli 1926. *(Alg. Hbl.)*

Wat mag dit zijn?

De gouverneur heeft weer eens een „depêche" aan den Kolonialen Raad gezonden. In de Notulen van 20 Juli 1925 wordt de inhoud aldus weergegeven:

„Onder geleide dezer heb ik de eer den Kolonialen Raad aan te bieden afschrift van een van den Minister van Koloniën ontvangen missive dd. 17 Juni 1925, No. 13/188, handelende over de vraag, naar welke algemeene beginselen het begrootingsbeleid in den vervolge zal dienen te worden gevoerd om de Landsfinanciën blijvend een krachtigen grondslag te verschaffen, het Curaçaosch budget zuiver te houden en daaraan een gezond en stabiel karakter te verzekeren.

Ten einde Z. E. met de zienswijze van Uwen Raad in kennis te kunnen stellen, verzoek ik U mij die t.z.t. te willen mededeelen."

De Raad besloot het stuk in de afdeelingen te behandelen.

Landraadsverkiezing op Aruba.

Ten vervolge op ons bericht hierover van verleden week is zeker merkwaardig de volgende dankbetuiging van den gekozene aan zijn vijf kiezers in de „Amigoe" van 22 Augustus l.l.:

Bij dezen betuigt ondergeteekende zijn hartgrondigen dank aan den HoogEdelGestrengen Heer Gezaghebber, aan de Eerw. Heeren fraters Lucius en Segismundus en de Heeren J. P. Babijn en Berónico Bislick voor hunne stemmen op zijn persoon uitgebracht bij de laatste verkiezing tot landraad.

Aruba, den 31n Juli 1925.

J. B. ARENDS.

Geschiedkundige Sprokkelingsn.

V. P. G.

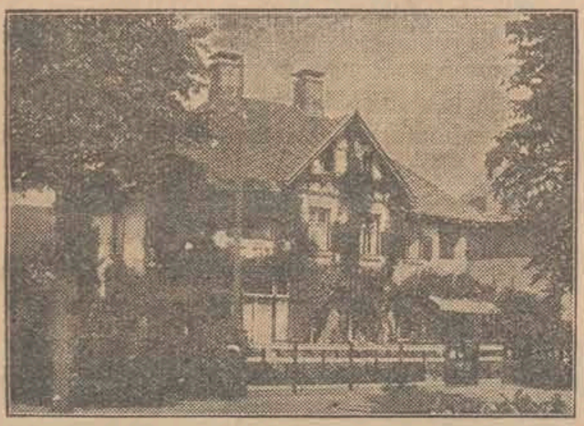
In verband met de gangbare meening, alsof de zaak der vereeniging van de Luthersche en Hervormde gemeente op Curaçao zoo vlot liep, en de lange dure aan de Commissie tot de zaken der protestantsche kerken te wijten is, is van belang, dat de gouverneur 9 Mrt. 1822 in zijn journaal overweegt, dat met zijn weten tot nog toe niets ten aanzien der vereeniging is tot stand gebracht, en dat het te voorzien is, dat er geen voortgang met de vereischte onderhandeling en conferentiën zal worden gemaakt, indien het gouvernement zich er niet mee bemoeit, en besluit, den kerkeraden aan te schrijven, in gecombineerde vergadering de zaak te overwegen met verzoek om van eventueele zwarigheden mededeeling te doen.

Uit den Verren Vreemde.

Boos weer uit onverwachten hoek.

Een particuliere correspondentie uit Bahia, opgenomen in „La Dépêche Coloniale" van 10 September, maakt gewag van zeer onheusche woorden door den Braziliaanschen minister van landbouw Mignel Calmon geuit aan het adres van Engeland, Portugal en Nederland. Te Rio de Janeiro werd een banquet gegeven ter eere van den heer Albert Thomas, voorzitter van het internationaal bureau van den arbeid.

In zijn begrootings-speech bracht de Braziliaansche minister te pas, dat zijn land meer dan elk ander belang had bij het vraagstuk der internationale regeling van den arbeid. Hij had zelf van nabij den invloed kunnen vaststellen van de mededinging, welke zijn land wordt aangedaan door bevolkingen van koloniën, die weinig eischend zijn ten opzichte van het loon en van den welstand en die bestuurd worden door een ijverig en ondernemend moederland. In weerwil van alles kan Bra-

zilië zich verhoovaardigen op het succes bereikt met de verbouwing van koffie, tegen de mededinging in van de lage loonen der koelies en het werkstelsel, dat nog wordt opgelegd aan die ongelukkige bevolkingen.

Hetzelfde is het geval voor de cacao en de tabak, geplant in de Britsche, Nederlandsche en Portugeesche koloniën, en verbouwd door achterlijke bevolkingen, voor welke geenerlei poging wordt gedaan om haar treurig lot te verbeteren.

De voornaamste Braziliaansche voortbrengselen hebben dus den strijd te voeren tegen een machtige coalitie van Europeesch kapitaal, die berust op karig beloonden arbeid, zonder eenige bescherming door sociale moderne wetten.

Deze woorden door den minister uitgesproken bij een officieele plechtigheid, hebben eenige emotie verwekt in de diplomatieke kringen. Volgens L. D. C. zouden zij zelfs de vertegenwoordigers van de Britsche en de Nederlandsche regeeringen aanleiding hebben gegeven, een verzoek om opheldering tot de Braziliaansche regeering te richten.

Is van dit incident op het Plein inderdaad notitie genomen?

Frankrijk en Spanje in Marokko.

In Spanje is de in de baai van Alhucemas volbrachte landing en de bezetting van het omliggend terrein gevierd in een van regeeringswege opgezette, demonstratie. In geestdriftige, patriotische manifestaties is dit feit tot een historische gebeurtenis van den eersten rang gemaakt. De Nederlander zou een zoodanig verloop van een eersten zet door een Nederl.-Ind. krijgsmacht ergens volbracht heel kalm vernomen hebben; indien iemand het tot een krijgsbedrijf van beteekenis zou hebben durven verheffen, zou men hem hier hebben tegengevoerd: Verbeeld-je dat 't anders had mogen zijn. Meer dan 100 schepen hebben daar gelegen onder Fransche en Spaansche vlag om troepen aan te brengen, een sterk marine-eskader bombardeerde, een 50-tal vliegtuigen bombardeerde, een luchtschip kwam meedoen, en met dit alles zou, na stelselmatige voorbereiding door de Spaansche en Fransche leger- en marinestaven, de landing nog iets anders hebben kunnen en mogen zijn dan een succes, tegenover een vijand uitgerust als de Riffkabylen!?

Spanje blijkt onverbeterlijk! Dit doet ons dan ook verwachten dat 't verder weer precies zal gaan als bij vorige expeditiën. Generaal Saro, de Spaansche bevelhebber, zal misschien nog te belauweren zijn als de groote man van den opmarsch naar Adjir. Maar daarna zal de ineenstorting komen. Abd el Krim kent de Spanjaarden. De Spanjaarden kennen de Riffijnen nog altijd niet. Reeds komen geruchten over het zich niet veilig voelen van de Spaansche troepen in flank en rug. De Riffijnen wijken voor groote overmacht, maar de Spanjaarden kunnen op den duur en overal niet sterk blijven, wanneer zij niet geleidelijk en geduldig pacificeerend het land onder beleidvol bestuur stellen, en dat is tegen hun aard. Hun kracht, hun geestdrift, zullen spoedig verminderen, daarmee tanen tevens hun activiteit, hun vertrouwen. Overal zitten de Kabylen op de loer. Abd el Krim is een uitstekend strateeg. De kracht, de geestdrift, de activiteit, het vertrouwen van zijn strijders nemen toe met het verslappen van de Spaansche energie. Bij elk zijner mannen wekken vrijheidszin, godsdienstijver, vreemdelingenafkeer tot fanatisme. De Spaansche soldaat is met weerzin naar Marokko gegaan, voelt niets voor het Riff-avontuur. Onder deze verschijnselen zijn alle voorgaande Spaansche Afrika-ondernemingen ingezet en verloopen.

Door de samenwerking met Frankrijk, dat in zijn Marokkaansch-protectoraat, het gebied van den Sherif, de goede oplossing had toegepast voor het politiek-strategisch probleem, namelijk die der geleidelijke pacificeering direct aansluitend aan de militaire onderwerping; door die samenwerking heeft generaal Saro goeden raad gekregen van maarschalk Pétain, den Franschen opperbevelhebber. Hierdoor was de mogelijkheid ontstaan van een veranderd en verbeterd inzicht. Maar nu het Directorium van Primo de Rivera alweer manifestaties houdt ter eere van de landing, nu de gelande troepen alweer onrust beginnen te toonen omtrent de veiligheid van flanken en rug, nu het ongunstige jaargetijde wordt aangekondigd als reden voor 't beperken van verdere krijgsverrichtingen, nu zich zoowel in Marokko, als bij de daarheen vertrekkende troepen, als bij de bevolking in Spanje weer de bekende eerste teekenen van den onwil beginnen te vertoonen, nu teekent zich duidelijk dat de Fransche invloed niet afdoende is geweest om Spanje te brengen tot het stelselmatig geduldig beleid dat over Abd el Krim zou ...
zegevieren.

Men weet het, dit is overeenkomstig hetgeen ... wacht hebben. Zooals wij destijds ook al schr... nu herhalen, wordt hiermede tevens de posi... Frankrijk in Marokko tot een wanhopige gema... militair talent en de militaire eigenschappen ... Fransche bevelvoerders en hun troepen waren ... voor, dat Abd el Krim wel weer tot buiten de Fr... zône zou worden teruggedreven Maar daarmee ... meer dan een plaatselijk succes bereikt, aange... vijand meester blijft in het aangrenzend z.g.n. Sp... gebied en van daaruit kan blijven intrigeeren, ... leeren, opereeren. Wordt hij daar niet aangetast, ... wonnen, vervolgd tot in zijn laatsten schuilhoek, ... daar niet tevens en tegelijk het overwonnen ... dadelijk en deugdelijk onder beleidvol bestuur geb... dan blijven alle gebrachte en alle nog te brengen ... nutteloos verspild.

Wat de Fransche pers en de Fransche regeering ... zelf en anderen willen doen gelooven is valsch ... misme. Alleen verdedigend optreden. Een kra... campagne van korten duur. Vredeskansen door ... inzicht van Abd el Krim. Maarschalk Lyautey ... maarschalk Pétain kunnen in ernst gelooven aan ... waarschijnlijkheid om met deze en dergelijke mid... de Marokko-kwestie tot een goed einde te brengen. ... onze overtuiging, zullen zij dit ook niet beweren; ... hunne bewering moet in het tegenwoordige achter... bij de overwegingen van politieken aard, die aa... Fransche regeering geen vrijmoedigheid geven o... Marokko-kwestie, ook in verband met de Algeciras-... eenkomst, de Agadir- en de Tanger-kwestie, zuiv... stellen en open bloot te leggen.

Sprekende over de houding van Frankrijk op de ... kenbondsvergadering te Genève, is de opvatting ... dat de stemming van Parijs tenopzichte van menig ... kenbondsvraagstuk zou afhangen van het verloop ... de Marokko-campagne. Wie verder ziet dan de over... ningen door maarschalk Pétain, met een modern ... geruste krijgsmacht van ongeveer een half mil... strijders (Fr. en Sp.), met moeite bereikt, zonder ... resultaat en onderbroken door het intreden van ... slechte jaargetijde (dat Abd el Krim niet onben... laten), kan het verloop van dien krijg voor Fra... niet gunstig noemen. 't Is het begin der bloedaft... over welke wij eerder schreven, en die, als zij Fra... ernstig verzwakt, wereldbeteekenis zal krijgen.

Frankrijk is aangetast door den kanker, die Sp... noodlottig is geworden. Spanje heeft het middel te... nezing niet ingezien. Frankrijk durft de toepassing ... van niet aan. Blijft dit hierin volharden, dan zal ... einde eenzelfde zijn.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

VOOR DE SECRETARISSEN DER AFDEELINGEN.

Naar aanleiding van een onderhoud van den ... Elout met den secretaris der Vereeniging, zij med... deeld, in aansluiting met het desbetreffend bericht ... het No. van 30 Juli, dat voor een te houden lezing ... lichtbeelden het honorarium f 50.— bedraagt (incl. ... reis, c.q. verblijfkosten). Omtrent den datum der le... enz. gelieven de betrokken secretarissen zich re... streeks te wenden tot den heer C. K. Elout, Tel. 's-Gra... venhage K 504, 't Huis Schalder, Park Groot Hoog... broek, Wassenaar.

Aan Secretarissen der afdeelingen wordt, als pro... paganda-middel beleefdelijk in overweging gegeven, ... ieder in zijn ressort:

1e. de personen, wier namen in de rubrieken van het Koloniaal Weekblad worden vermeld en die nog niet als lid der afdeeling zijn ingeschreven, daarvan in kennis te stellen, met uitnoodiging tot het lidmaatschap toe te treden;

2e. onderwerpen in het K. W. behandeld, welke van belang geacht worden voor personen in hunne afdeeling, die nog geen lid zijn, mede onder hunne aandacht te brengen, met uitnoodiging als voren.

Van de Redactie.

Het Bureau voor adviezen op huishoudelijk en maat... schappelijk gebied, Nic. Maesstraat 57 te Amsterdam, ... vestigt de aandacht op den specialen cursus voor vrou... wen en jonge meisjes, die zich in Indië gaan vestigen.

...htingen verstrekt mondeling mevr. J. Franco Men-...-Calisch, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, schrif-... mevr. L. Kappeyne v. d. Coppello—Wijgers te ...en a. d. Vecht.

...ROEPSVORMING TER NEDERLANDSCHE JAARBEURS.

...een verleden Woensdag gehouden bijeenkomst van ...Raad van Beheer der Nederlandsche Jaarbeurs te ...recht met de deelnemers in de groep Werktuigen en Machinerieën voor de Zuivelindustrie werd besloten, ...ar aanleiding van het groote succes, dat deze afdee-...g op de XIIIe Jaarbeurs heeft gehad, ook aan de ...ende jaarbeurzen deze groep te verbinden, met ...verstande echter, dat door deze afdeeling alleen ...de najaarsbeurzen zal worden deelgenomen. Ter ...bereiding van een groep Zuivelwerktuigen op de ...arsbeurs 1926 werd de Commissie van Advies, be-...nde uit de heeren R. Harkema (fa. Boeke en Huide-...r) te Haarlem, A. Lanfers te Groningen, H. W. van ...Ploeg (fa. J. en H. W. van der Ploeg) te Apeldoorn ... H. Sixma (Dr. M. de Wit) te Hengelo bestendigd.

Van het Informatie-Bureau:

...R DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

D. Fernandes, 3e Helmersstraat 64boven te Am-...dam en J. A. Moonen, Telefoonstraat C 439 te Kaats-...el, beiden als onderwijzer 2e klasse bij het Open-... Europeesch Lager Onderwijs;

...ej. L. de Wit, Hulpziekenhuis Hoogstraat 39 te Rot-...m, als verpleegster 1e klasse bij den Burgerlijken ...eskundigen Dienst.

G. M. Hessels, Valkenboschlaan 56a te 's-Graven-... en A. H. J. Kroon, Divisie C, Vliegkamp De Kooy ...elder, beiden als landbouwconsulent;

C. J. Kuster, Hotel Gr. de Wolf, Koemarkt 12 te ...rend, als onderwijzer 2e klasse bij het Openbaar ...opeesch Lager Onderwijs;

G. Meijer te Monnikendam, als onderwijzer bij M.U.L.O.

OPGAVE VAN MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREEN.

A. den Hartog, stationscommies bij de S.S. en Tr., 's-Gravenhage, Lubeckstraat 57.

P. R. Le Grom, tijd. wnd. hoofdcontroleur 1e kl. bij ...n dienst der In- en Uitv. en Acc., 's-Gravenhage, ...ubeckstraat 82.

J. van Duyn, onderwijzer 1e kl. O.E.L.O., 's-Graven-...ge, Valkenboschlaan 80.

C. Bakhuizen van den Brink, wetenschappelijk as-...tent aan het Herbarium te Buitenzorg, Amersfoort, ...trechtscheweg 121.

...root, loods 1e kl. bij het Loodswezen te Soerabaja, Hilversum, Beerensteynscheweg 60.

... Schurink, onderwijzer 1e kl. O.E.L.O., Rotterdam, ...eemraadsplein 4b.

A. L. Verwoerd, ingenieur 2e kl. bij den Waterstaat ... 's Lands B. O. W., Brielle, p/a. den heer J. J. Ver-...oerd, Zuideinde.

H. A. Claessen, ambtenaar voor de lichamelijke op-...eding der schooljeugd, Eindhoven, Sperwerlaan 7.

... Lette, controleur 1e kl. bij het B. B., 's-Graven-...ge, Pletterijstraat 146.

H. H. van Thiel, onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O., 's-Gravenhage, pension de Rijcke, Laan van N. O. Indië 14.

J. Weyers, onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O., 's-Gravenhage, Usselincxstraat 21.

...broek, houtvester bij het boschwezen, Bennekom (G.), Groene Woud.

J. M. Sassin, stenografe 1e kl. bij den Volksraad, 's-Gravenhage, Buys Ballotstraat 6.

... van Roosenbeek, hoofddetachementscommandant ...e kl. bij het korps gewapende politie, Haarlem, Flo-...sstraat 20.

... van Oost, vakonderwijzer bij de ambachtsleer-...ng te Batavia, Rotterdam, Schiedamsche dijk 53.

A. Bertram, politieopziener 2e kl. b. d. Politie, 's-Gravenhage, Lage Nieuwstraat 13.

...antinga, onderwijzer 1e kl. b. h. Openb. Eur. lager ...nderwijs, Franeker, Noorderlaan.

P. P. van der Meer, adj. gew. Leider der Veldpolitie, 's-Gravenhage, Anth. Duyckstraat 60.

A. C. Dekker, techn. ambtenaar 2e kl. b. d. Tel. dienst te Pekalongan, Amsterdam, J. M. Kempenaarstraat 9 huis, p. a. den Heer J. F. Haars.

H. J. G. Cramerus, Insp. v. Financiën der 2e kl. in de 9e Afd. Breda (Teteringen), Wilhelminastraat 5.

A. R. Mandey, radio-commies 1e kl. b. d. P. T. T., Davos-Platz, Pension Viola.

Mr. R. D. Kollewijn, hoogleeraar a. d. Rechtshoogeschool te Batavia, Helmond, Nassaustraat 2.

H. J. J. Bergman, Onderwijzer 1e kl. b. h. O. E. L. O., Ter Apel.

R. Th. Guicherit, commies-redacteur b. h. Hoofdkantoor van Scheepvaart, Amsterdam, Kerkstraat 342.

Mutaties van 16 tot 23 Sept.

Nieuwe Leden:

J. M. G. de Vrijer, Werktuigkundig Hoofdopzichter bij de Asam Steenkolenmijn, Den Haag, Lumeystraat 62. ƒ 5.

Senembah Maatschappij te Tandjong Morawa. S. O. K. ƒ 10.

Mr. M. J. A. Oostwoud Wijdenes, President Landraad te Tandjong-Balei. S. O. K. ƒ 6.—.

Dr. J. E. Quintus Bosz, Directeur der Simpangsche Apotheek, Soerabaija, Embong Kemiri 7. ƒ 6.

G. J. van Someren, Weltevreden, Sawah Besar 32. ƒ 5.

W. Molenaar, Meester-Cornelis, Matramanlaan 43. ƒ 5.

F. P. Overeem, Weltevreden, Oude Tamarindelaan 6. ƒ5.

M. Visbeen, Weltevreden, Oude Tamarindelaan 134. ƒ 5.

B. Hartman, p/a. den heer Th. C. Noordhoorn, Weltevreden, Tjikiri Dierentuin. ƒ 5.

J. M. de Waal, Weltevreden, Lembangweg 45. ƒ 5.

R. K. Sosro Danoekoesoemo, Weltevreden, Djati Baroe 3. ƒ 5.

Mohamad Dachland, Weltevreden, Kebon Djeroek. ƒ 5.

Afschrijven:

Mevrouw M. Koppen, Breda, van Coothplein 22.

Adresveranderingen:

R. C. Bakhuizen van den Brink, wetenschappelijk Assistent aan het Herbarium te Buitenzorg, thans te Amersfoort, Utrechtscheweg 121. ƒ 5.

A. Klasser Jr., Amersfoort, van: Utrechtsche Weg 113 naar: Brederodelaan 3.

Mevrouw A. C. van de Poll-Welsink, van: Den Dolder naar: Utrecht, Justus van Effenstraat 29 (Rijksklinieken).

G. B. J. van Heuven, Gep. Inspecteur Mulo, van: Weltevreden, Matramanweg 34, naar: Utrecht, Maliesingel 56. ƒ 5.

H. J. Voskuil, Oud-Majoor N.-I. L., van: Breda, Sophiastraat 29, naar: Ginneken, Baronielaan 200.

C. H. M. H. Kiès, Luit.-Kol. der Art., van: Weltevreden naar: Den Haag, Nassau Odijckstraat 34. ƒ 5.

G. H. H. van Thiel, Onderwijzer der 1ste klasse, van: Madioen naar: Den Haag, Pension de Rijcke, Laan van N. O. Indië 14. ƒ 5.

W. M. Guldenaar, Adj.-Inspecteur P.T.T., Den Haag, van: Barentzstraat 39 naar: Thomsonlaan 39.

Mevr. M. C. Kruyt-Bouvy, Den Haag, van: Goudenregenstraat 268 naar: Ieplaan 152.

Mevr. A. Savage-Harloff, Den Haag, van: Surinamestraat 8 naar: Archimedesstraat 38.

A. N. H. van Nes, Administrateur s.f. „Goenoeng Sari", van: Den Haag, Nassau Zuilensteinstraat 7 naar: „Halte Djatiroto (Loemadjang).

H. C. M. Dorren, Commissaris van Politie 1ste klasse, thans te Soerabaja.

J. H. A. Jacometti, Kapitein Inf., van: Solo naar: Garnizoens-Bataljon van Palembang en Djambi.

W. H. E. Scheurer, thans Assistent-Resident te Bondowoso.

C. A. H. Taminiau, thans Hoofd H. I. S. te Pajakoemboeh, S. W. K.

DEN LEDEN wordt beleefd doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Vereeniging „OOST en WEST".
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein Haag, Tel. 5752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en lieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstr 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlich zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 5752. Dit „T biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aan te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerl 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Ind bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetre willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 5248.

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een bi en belangwekkende reis.

BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de d J. Franco Mendes—Calrsch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de F MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede dr
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkri Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (Opnieuw her
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
No. X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I.** (Op nieuw her
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
No. XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze Koloniën. Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
„ 2. Indische toestanden gezien door een inlander.
„ 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
„ 4. Sarikat-Islam.
„ 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
„ 6. De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
„ 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
„ 8. De Europeesche vrouw in Indië.
„ 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
„ 10. Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
„ 2. Het Javaansch tooneel.
„ 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
„ 4. De theecultuur op Java.
„ 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
„ 6. Een doode taal in Indië.
„ 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java
„ 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
„ 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
„ 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
„ 2. Bevloeiing in Nederlandsch-Indië.
„ 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
„ 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
No. 5. Nederlanders in Indië.
„ 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
„ 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
„ 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.